

Energie
Fonds
Overijssel

Al 10 jaar nieuwe energie

JAARBERICHT 2021

NIEUWE MOGELIJKHEDEN

COLOFON JAARVERSLAG
ENERGIEFONDS OVERIJSSSEL 2021

Uitgave Energiefonds Overijssel
Vormgeving Koudijs Communicatie
Tekst & productie De Communicatie Consultant,
 Xerva Blom

Coverfoto: Toekomstvisie Duurzaam Luttenberg

Fotografie en illustraties

- 02 - 03 (van boven naar beneden, van links naar rechts) Duurzaam Luttenberg, BTG-BTL, Wellsius Energie B.V.
- 04 - 05 StartGreen Capital
- 06 - 07 NTP (2x), Provincie Overijssel
- 08 - 11 (van l naar r, van boven naar onder):
AmperaPark, Oost NL, Energiecoöperatie Endona (2x), Bernard Stornebrink, Energiecoöperatie Endona, Willem Dubbelman, Cooll Sustainable Energy Solutions B.V., Future Gas Biogas, Cooll Sustainable Energy Solutions B.V., Radboud Dood, Geo KKP, Bio KKP (3x), Blauwvinger Energie, Cooll Sustainable Energy Solutions B.V., Coöperatie Lutten Levert, Dakstroom, Radboud Dood.
- 12 Goole Earth
- 13 Stichting Duurzaam Luttenberg, Zunnwille BV
- 18 - 19 JP Sweerts, M van Gastel.
- 20 - 26 TenneT, Chris Pennarts, Warmtebedrijf Hengelo, Microsoft Teams.
- 28 - 31 Wellsius Energie B.V.
- 33 Illustratie Wellsius Energie B.V.
- 35 Coöperatie Enschede Energie, Agro Energie Hardenberg BV.
- 36 - 37 Cooll Sustainable Energy Solutions B.V., Agro Energie Hardenberg BV.
- 38 - 39 (van l naar r, van boven naar onder):
Wetland Wonen, BTG- BTL, Orange Gas B.V., PV Energie Finance Holding, Brouwers Biocentrale, Warmtebedrijf Hengelo, S4 Ancillary Services B.V., StartGreen Capital, Cooll Sustainable Energy Solutions B.V., Groenleven B.V., Coöperatie Enschede Energie.

© 2022, Energiefonds Overijssel, Zwolle
*CO₂-neutraal gedrukt op
100% gerecycled-papier*

20

VOORWOORD 04

GEDEPUTEERDE
PROVINCIE
OVERIJSEL 06

HET JAAR IN
VOGELVLUCHT 08

JAAROVERZICHT 10

INTERVIEW
DUURZAAM
LUTTENBERG 14

DUO INTERVIEW
RVC EN AC
VOORZITTERS 20

MAATSCHAPPELIJK
RENDEMENT 2021 29

INTERVIEW
WELLSIUS
ENERGIE B.V. 30

VERVOLG-
FINANCIERINGEN
BIJ HET
ENERGIEFONDS 36

AL 10 JAAR
NIEUWE ENERGIE 40

PORTEFEUILLE-
OVERZICHT 2021 42

WAT KAN
ENERGIEFONDS
OVERIJSEL VOOR
U BETEKENEN? 44

30

VOORWOORD

MOOIE RESULTATEN EN MEER MOGELIJKHEDEN

Het zijn roerige tijden. Terwijl we net begonnen te wennen aan het werken aan de energietransitie in Overijssel terwijl wereldwijd een pandemie rondgaat, worden we nu ook geconfronteerd met een oorlog in Europa. De schade als gevolg van de pandemie bleef voor het fonds en haar financieringen gelukkig beperkt. Wel hebben we gemerkt dat de uitrol van nieuwe projecten vertraging heeft opgelopen.

Nu de maatregelen langzaam worden opgeheven verwachten we weer een versnelling. Deze tendens wordt versterkt door de onrust in Europa. Hoewel de gevolgen nog onvoorspelbaar zijn wordt de noodzaak van verduurzaming van onze energie, mede door de afhankelijkheid van gas en de stijging van de energieprijzen, steeds duidelijker.

Resultaten en hun impact

Desondanks konden wij in 2021 17 nieuwe financieringen en investeringen voor duurzame energie-initiatieven aangaan. Een daarvan is een lening aan [Wellsius](#), die met hun warmte - koude oplossingen een duurzaam energie-alternatief bieden voor appartementen, woningen en zakelijk vastgoed in Overijssel. U leest er in het interview met hen verderop in dit jaarverslag meer over. Daarnaast verkochten wij ons aandeel in drie succesvolle participaties. Onze activiteiten in het afgelopen jaar leverden voor Overijssel een maatschappelijk rendement op van 4.530 TJ. Dat is te vergelijken met het energieverbruik van de inwoners van de gemeente Almelo en Hengelo samen. Ook leverden onze financieringen een bijdrage aan het verminderen van de jaarlijkse CO₂-uitstoot in de provincie van 238.426 ton. Allemaal mooie resultaten die laten zien dat we als fonds ons steentje bijdragen aan het versnellen van de energietransitie in de provincie. Dit alles is in een oogopslag te bekijken in onze infographic op [pagina 12-13](#).

Nieuwe teamleden en een nieuwe voorzitter

Het team van het fonds kende een aantal wisselingen. We verwelkomden onder andere een nieuwe voorzitter van onze raad van commissarissen, Margreet van Gastel. In dit verslag kunt u in een duo-interview met de voorzitter van onze adviescommissie nader met haar kennismaken, we bevroegen

hen op de energietransitie in al haar facetten. We treden het nieuwe jaar gelukkig tegemoet met een team op volle sterkte. Verder blogden verschillende experts in ons team door het jaar heen over belangrijke onderwerpen in de energietransitie van Overijssel (en daarbuiten). We vinden het fijn om onze kennis en kunde zo te kunnen delen, op [onze website kunt u deze blogs lezen](#).

Meer mogelijkheden

En er is meer, want samen met Oost NL gaven we in de zomer het startsein voor de [Versneller Energie Innovaties Overijssel](#), een samenwerking in expertise en financiële middelen om bedrijven met een innovatieve energieoplossing sneller naar de markt te brengen. Ook werkten we samen met de provincie verder aan de voorgenomen scopeverbreding van het fonds en aan de aanvraag voor een lening bij de EIB (Europese investeringsbank) van 50 miljoen euro. Hierdoor kunnen wij eerder in het proces bij projecten en bedrijven in stappen. Ook kunnen wij hiermee circulaire projecten financieren. De onderhandelingen over de voorwaarden van deze lening zijn bijna afgerond, het lijkt erop dat we het nieuwe jaar met extra middelen en mogelijkheden in kunnen gaan. Dat zijn mooie, positieve ontwikkelingen.

10 jaar Energiefonds Overijssel

En dan de blik op de toekomst, in 2022 bestaat het Energiefonds 10 jaar, wat we het hele jaar door gaan vieren met 10 events voor ons netwerk. We zijn trots en tevreden over wat het fonds heeft gepresteerd in de afgelopen 10 jaar, maar hopen dat in de 10 jaar die nu gaan komen te kunnen overtreffen. Want er zijn, helaas maar waar, nog genoeg stappen te zetten in deze transitie. Handen uit de mouwen en aan de slag!

Anouk Blüm
Algemeen directeur
Energiefonds Overijssel

Gedeputeerde Tijs de Bree

OP NAAR DE VOLGENDE FASE

Afgelopen jaar werd de energietransitie concreet. In Overijssel werden de eerste regionale energiestrategieën (RES 1.0) opgesteld voor West Overijssel en Twente. De stip aan de horizon is gezet: vanaf 2030 moet in Overijssel jaarlijks ruim 3 TWh aan schone energie worden opgewekt met zonne- en windenergie.

Een uitdaging, want capaciteitsgebrek op het netwerk beperkt de netbeheerders in het aansluiten van projecten. En zon- en windprojecten zijn niet altijd maatschappelijk geaccepteerd. Tegelijkertijd werd de urgentie van de energietransitie tastbaar door stijgende energieprijzen en schade door extremer weer.

Samen met Energiefonds Overijssel is gekeken wat het fonds nodig heeft om ook de volgende fase van de energietransitie te ondersteunen. Het fonds krijgt de ruimte om

risicovoller te investeren. Daarmee kan zij de aanleg van energie-infrastructuur - zoals warmtenetten - verder stimuleren. En een grotere inzet op energie-innovatie komt daarmee binnen bereik. En dat is van belang voor de oplossingen op wat langere termijn. Ook circulaire projecten kunnen straks terecht bij het fonds. Een logische verbreding, vanuit een bredere transitie naar een duurzame economie.

In 2020 is Energiefonds Overijssel gestart met LEI-F, een faciliteit in het fonds die

lokale energie-initiatieven ondersteunt in de ontwikkelfase. Inmiddels ontvangen zes projecten ontwikkelfinanciering en staan de eerste projecten in 2022 op het punt om de stap naar realisatie te maken, zoals Stichting Duurzaam Luttenberg. Dit sterkt ons in de werking van het instrument. Daarom voegen we LEI-F toe aan het vaste aanbod van Energiefonds Overijssel. Om bij te dragen aan de opgave in de RES-sen, kan LEI-F voortaan ook ontwikkelfinanciering voor windprojecten verstrekken.

Een ander mooi resultaat van het afgelopen jaar is de bijdrage aan het project Lake Source Cooling Leemslagenplas. Met innovatieve technieken wordt het ziekenhuis ZGT in Almelo gekoeld met water uit de Leemslagenplas. Zo wordt circa 90% elektriciteit bespaard en ook nog eens veel minder CO₂ uitgestoten dan bij reguliere koeling.

In 2022 viert Energiefonds Overijssel haar 2e lustrum. Een mooi moment om bij stil te staan. En het werk zit er ook nog niet op. Een publiek fonds zoals Energiefonds Overijssel is nodig om andere financiers en investeerders over de streep te trekken. Met de aanpassingen die gedaan zijn kan het fonds daar de komende jaren haar rol spelen. Ik kijk er naar uit!

Tijs de Bree
[Gedeputeerde Energie, Milieu en Arbeidsmarkt](#)
Provincie Overijssel

AmperaPark wil parkeerplaatsen transformeren naar slimme groene energiebronnen. Met financiering vanuit het fonds wordt dit nu werkelijkheid.

In juni lanceerden wij samen met Oost NL de Versneller Energie Innovaties Overijssel

HET JAAR IN VOGELVLUCHT

In januari gingen wij op bezoek bij coöperatie Endona, die een proef gestart is met de opslag van zonne-energie in batterijen. Ook werd er een nieuwe lening verstrekt voor het project Torenallee van Endona.

Het project Duurzame Zekerheid van Univé, waarin ze asbestdaken van leden daken, kreeg een nieuwe lening.

Met een lening vanuit het fonds voor een mono-vergister van varkensmest in Hoge Hexel, wordt straks het hele dorp van groen gas voorzien.

Opening Future Farm Biogas

Het team van Cooll Sustainable Energy Solutions

Hogeschool Viaa verduurzaamt verder met financiering vanuit ons fonds, we kregen een rondleiding tijdens de verbouwing.

Bezoek aan GeoKPP

Het Fonds was aanwezig op de Solar Solution Beurs

In 2021 maakten we een virtueel rondje langs de velden. Vanwege de corona-pandemie filmden we een aantal van onze projecten voor onze RvC, Adviescommissie en een delegatie van de provincie.

You Tube

Cooll Sustainable Energy Solutions kreeg een nieuwe investering vanuit het fonds voor haar superrendementsketel.

You Tube

You
Tube

Coöperatie Enschede Energie kreeg een
vervolgfinanciering voor zonneprojecten op bedrijfsdaken.

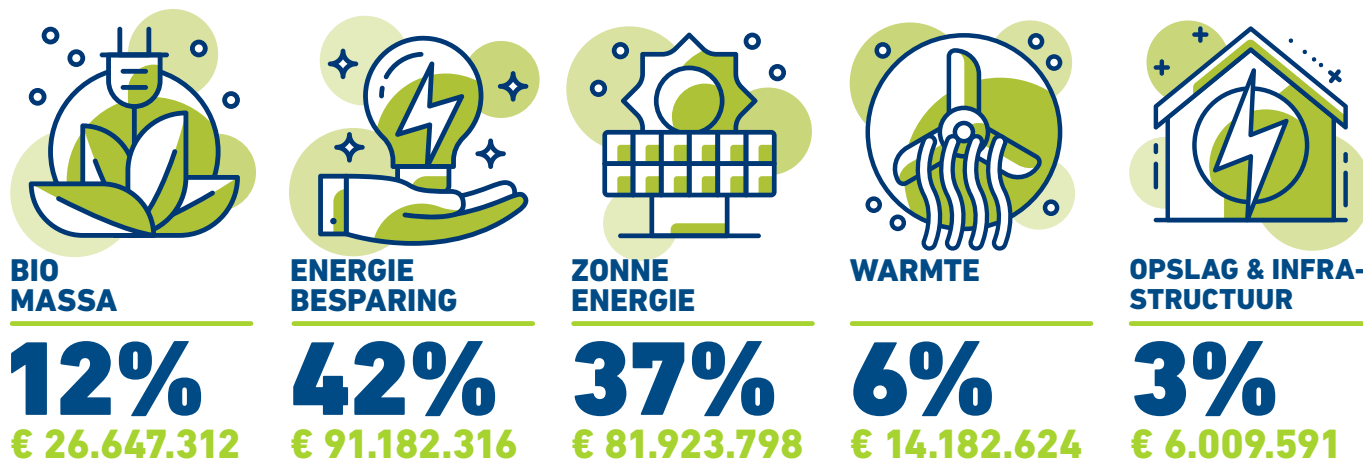

Agro Energie Hardenberg kreeg financiering
voor een tweede gasopwerkingsinstallatie en
een extra vergister.

RESULTATEN ENERGIEFONDS

OMVANG HUIDIGE PORTEFEUILLE € 219.945.642

De portefeuille voor woningcorporaties, in bovenstaande overzicht onderdeel van Energiebesparing, bedraagt € 80 miljoen.

UITGEZET IN 2021

(incl. bouwdepots)

€22,3 MILJOEN

UITZETTINGEN/OMVANG

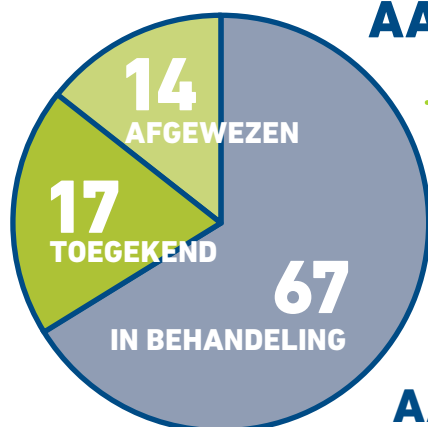
Totaal t/m 31-12-2021

€219,9 MILJOEN

AANVRAGEN 2021

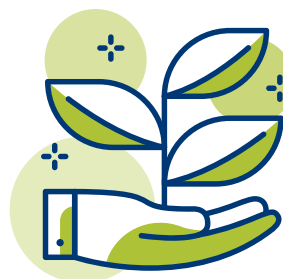
tot 31-12-2021

98 NIEUWE AANVRAGEN

HISTORISCH UITGEZET

(incl. bouwdepots)

€278,3 MILJOEN

OVERIJSSEL 2021

MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT

4.530 TERAJOULE

70.073 HUISHOUDENS

Dat is bijna net zoveel als het energieverbruik van de gemeenten Almelo en Hengelo samen

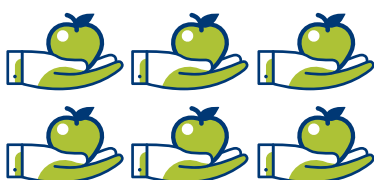
NIEUWE LENINGEN

totale waarde € 21.600.000

11

PARTICIPATIES/INVESTERINGEN

totale commitment € 657.128

Al 10 jaar nieuwe energie

6

WERKGELEGENHEID IN OVERIJSSEL (IN FTE)

TIJDELIJK

1.816

STRUCTUREEL

175

VERKOOP/EXIT

3

VERMINDERING VAN CO₂-UITSTOOT

232.343 TON

Leestijd **8 minuten**

SAMEN DE SCHOULDERS ERONDER

voor duurzaam Luttenberg

In november 2019 komt een grote groep Luttenbergers bij elkaar om in gesprek te gaan over de energietransitie en de opgave om het energieverbruik in het dorp duurzaam te maken. Ze zien hierin een kans en ook de mogelijkheid om als dorp de regie in eigen hand te houden. Zo kunnen ze gezamenlijk keuzes maken over hoe te verduurzamen en daarbij zorgen dat de opbrengsten ook lokaal blijven. Het leidt tot de oprichting van **Stichting Duurzaam Luttenberg**, die zich inzet voor een duurzame en prettige leefomgeving voor Luttenberg en de omliggende regio.

Het eerste initiatief waar de Stichting de tanden in zet is een project om collectief zonne-energie op te wekken op een oude zandwinplas. Om deze plannen uit te werken en daadwerkelijk te realiseren is naast mankracht ook financiering nodig, daarom werd een aanvraag voor een LEI-F (Lokale Energie Initiatief-Faciliteit) gedaan. De LEI-F is tot stand gekomen door een samenwerking tussen Natuur en Milieu Overijssel, Nieuwe Energie Overijssel en ons fonds. Lokale energie-initiatieven kunnen hiermee voorzien worden van zowel expertise, netwerk als financiering voor hun plannen. De LEI-F werd in 2021 aan de Stichting toegekend, een mooi moment voor ons om in gesprek te gaan met Simon Troost, voorzitter van Stichting Duurzaam Luttenberg en Anton Jansen Holleboom, kersverse bestuurder van Zunnwille B.V., die werd opgericht om de lening vanuit het fonds te kunnen ontvangen.

Op zoek naar geschikte locaties

Om maar met de nieuwbakken B.V. Zunnwille te beginnen. Jansen Holleboom is net gestart als bestuurder, hij zegt daarover

lachend: "Ik heb 20 jaar bij NTP gewerkt. Afgelopen bouwvak ben ik gestopt en als dat gebeurt dan weten ze je onmiddellijk te vinden voor allerhande zaken. Dit verhaal dat trok me wel, duurzaamheid en een stukje betrokkenheid voor de plaatselijke bevolking. Die combi heeft ertoe geleid dat ik toegetreden ben als bestuurder." Simon Troost vult hierop aan: "We zien dat er duurzame energie opgewekt moet worden in Nederland, dat daar een opgave ligt. De stichting wil in de breedte duurzaamheid, maar we focussen ons in de eerste instantie op duurzame energie opwekken. Als stichting bemoeien we ons dan met de grootschalige projecten. Maar dan begint het eigenlijk pas, want waar ga je dit realiseren? Dat bleek een zoektocht die niet in een rechte lijn liep." Troost zegt daarover: "We zijn toen gaan kijken naar wat logische plekken zijn, we hebben een oude zandwinplas in de directe omgeving liggen, dus dat leek ons wel een goede plek. Met de eigenaar zijn we het gesprek hierover aangegaan. Dat leverde in eerste instantie niks op. Na een maand werden we benaderd door Sunrock, een commerciële projectontwikkelaar, of we wilden samenwerken voor het

Simon Troost
Voorzitter van Stichting
Duurzaam Luttenberg

Anton Jansen Holleboom
Bestuurder
Zunnwille BV

realiseren van zonne-energie op deze plas. Zij hadden al een overeenkomst met de eigenaar afgesloten. Nou, daar is het eigenlijk begonnen.” Hij vervolgt: “Met Sunrock hebben we wel even gedaan over hoe we dan zouden samenwerken en vooral ook dat wij 50% lokaal eigenaarschap inbrengen. De gemeente was net bezig om daarover beleid vast te stellen. Dat heeft dus best wel een tijdje geduurd, maar inmiddels zijn we het daarover eens. We hadden dus een begin.” Maar met een locatie waren ze er nog niet. Om het project rendabel te krijgen was meer nodig en daarom werd er verder gezocht naar aanvullende locaties. Troost: “De Oude Rekoplas, daar kon 6,5 hectare zonnepanelen op liggen, maar vanaf het begin was al bekend dat dat onvoldoende rendabel zou zijn, omdat er een energietransportkabel getrokken moest worden naar Raalte. Die moet betaald worden en om deze rendabel te laten zijn heb je een bepaalde omvang nodig. Daarom hebben we ook gekeken naar een andere zandwinplas die nu nog in ontwikkeling is, van dezelfde eigenaar, en een oude vuilstort die daarnaast ligt. Helaas moesten we daarvan een half jaar geleden constateren dat dat niet op korte termijn zou gaan lukken. Daarom zijn we toen op zoek gegaan naar alternatieve locaties. En dat is de fase waar we nu in zitten. We hebben diverse andere locaties gevonden en we zijn bezig met de gemeente om af te wegen of dat qua ruimtelijke toets door kan gaan. Zo ja, dan willen we eigenlijk op korte termijn naar buiten treden om ook het gebiedsproces rond die nieuwe locaties aan te gaan.” Jansen Holleboom zegt het te betreuren dat de eerste locaties niet gelukt zijn: “Als je diep in onze harten kijkt, dan hadden wij het liefst die twee locaties erbij betrokken, om zo tot een goed project te komen. We zijn nu min of meer gedwongen te kijken naar een park op landbouwgrond. En dat heeft in

“We willen bijdragen aan duurzaamheid en zorgen voor geld in de ‘maatschappelijke pot’ voor het dorp”

eerste instantie niet onze voorkeur. Maar we hebben nu met drie eigenaren een overeenkomst om het project in te gaan”, besluit hij positief.

Duurzaamheid, saamhorigheid en financiële zekerheid

Dat dit soort plannen niet over een nacht ijs gaan en je over doorzettingsvermogen moet beschikken en stevig in je schoenen moet staan kunnen de beide heren bevestigen. Het weerhield ze er gelukkig niet van om door te zetten en hun doel voor ogen te houden. De eigen regie houden over de ontwikkelingen die rond Luttenberg spelen was daarbij een belangrijke drijfveer, aldus Troost. Hij legt uit: “Eigenlijk zitten daar twee redenen achter. Een is het bijdragen aan duurzaamheid, de ander is zorgen voor geld in de ‘maatschappelijke pot’ voor het dorp.” Hij schetst een beeld van saamhorigheid over Luttenberg. “Het is een actief dorp met veel verenigingen, die veel met elkaar de schouders eronder zetten en daarmee mooie dingen weten te realiseren. Die cultuur is er. Het is een dorp van ruim 2000 inwoners. Maar alles is er, er is een zwembad, er is een tennisbaan, er is een florierend dorps huis. Alles wat er voor leefbaarheid nodig is in een dorp als dit, dat is er. Luttenberg steekt er wat dat betreft wel bovenuit. Om dat in stand te kunnen houden en daar de financiële middelen voor te hebben, dat is wel een drijfveer ja.” Jansen Holleboom knikt, dat beeld kan hij beamen.

Lokaal eigenaarschap geeft vertrouwen

Maar van het dorp lokaal naar de energiestrategie op provinciaal niveau. Met de RES-sen (Regionale Energie Strategie-en, red.) voor Overijssel gepresenteerd en de prominente plek die lokaal eigenaarschap hierin inneemt, zijn we benieuwd hoe dat in dit project geregeld is. Daar wordt door beide heren positief op gereageerd, het maakt voor dit project echt een verschil. “We hebben 50% lokaal eigenaarschap, ik denk dat het goed is om dat

te benoemen, want wat we nu zien met de overeenkomsten die we hebben, is dat dat echt wel het verschil maakt. Doordat wij er als lokaal initiatief in zitten, zijn partijen eerder geneigd om mee te werken. Je hoort ze ook zeggen; 'Ja, we willen ook bijdragen aan ontwikkeling voor het dorp en de gemeenschap'; het lokaal eigenaarschap is een drijfveer voor mensen om mee te werken. Als het alleen een projectontwikkelaar is, dan zijn mensen meer wantrouwend. In de gesprekken die wij voeren, merken we dat dit echt het verschil maakt", aldus Troost. Jansen Holleboom vult hierop aan: "De gemeente stelt het ook als voorwaarde en in de RES is het een belangrijk punt. Daarbij, de meeste mensen in het dorp zijn al eerder een keer benaderd door een ontwikkelaar en hebben dan toch altijd de boot afgehouden. Als er dan een lokaal iemand op de dam staat, dan is het toch een ander verhaal." Troost geeft aan dat dat ver kan voeren. Hij zegt daarover: "Ik heb ook wel het gevoel omdat het een lokaal initiatief is, dat landeigenaren zich gesteund voelen om toch iets te doen. Als het geen lokaal initiatief is, lopen ze het risico dat ze dan heel erg aangekeken worden dat ze profiteurs zijn. En daarmee ook de sociale relaties op het spel zetten." Het maakt dat ze voor het project tot nu toe al aardig wat stappen konden zetten. Jansen Holleboom geeft aan: "Voor de Rekoplas is er nu groen licht, de omgeving is akkoord en de omgevingsvergunning is er. De aanvullende locaties zitten nog in initiatieffase, daar moeten de stappen allemaal nog gezet worden."

Veel verschillende uitdagingen

Dat zijn mooie resultaten, maar het proces van Duurzaam Luttenberg en Zunnwille laat ook zien dat verschillende onderdelen in een project niet altijd samen op gaan en dat dat voor nieuwe uitdagingen zorgt. Troost zegt daarover: "Waar wij nu tegenaan lopen is dit, we hebben in principe een toezegging voor de netwerkaansluiting, die loopt, de eerste aanbestedingen zijn gedaan. Maar die maakt het project

ook wel spannend, want je moet in het stramien meelopen van de netwerkaanvraag, maar dat past echt niet bij het proces dat we doorlopen met de omgeving." Het geeft druk op de voortgang van het project." Troost vervolgt: "Zo zit je enerzijds met een deadline die je moet halen om stroom te leveren op die kabel en je hebt die kabel nodig, want anders kun je niets. En anderzijds hebben we eigenlijk alle ruimte nodig om een normaal gebiedsproces te doorlopen en met elkaar tot overeenstemming te komen. De fase waarin we nu zitten met een deel waarvan we de vergunning al hebben en een deel initiatieffase maakt het er niet makkelijker op. Dat zet het project qua businesscase wel echt onder druk. En dat is ook de factor waardoor we een bepaalde omvang nodig hebben. De kabelkosten bepalen eigenlijk hoeveel stroom we moeten gaan leveren en hoeveel omvang we nodig hebben. De aanlegkosten stijgen inmiddels flink door de inflatie terwijl de beschikbare subsidie lijkt te dalen. We hebben daardoor weinig vrijheid meer. Vandaar dat we ook op zoek gegaan zijn naar alternatieve locaties. Die hebben we echt nodig om de businesscase rond te krijgen. En dat is wel een ongemakkelijke stok achter de deur, daar zijn we open in. Als we een project willen moeten we door. En als we niet doorgaan hebben we geen project", besluit hij. Jansen Holleboom geeft aan dat dat ook zo zijn consequenties heeft voor de goodwill voor het project bij de lokale omgeving. Hij verwacht daar wel vragen over. "Ja, dat gaat bij de bevolking ook minder goed vallen natuurlijk. Als je twee zonneparken op plassen kan aanleggen dan heb je toch een ander verhaal dan als je het op land moet aanleggen. Ik verwacht dat daar meer discussie over komt. En het is ook wat lastiger in te passen." Troost valt hem daarin bij: "Vanuit de agrarische hoek is hier ook altijd het signaal afgegeven van geen zonnepanelen op landbouwgrond. Al zijn het wel ook grondeigenaren die zelf ook boer zijn (geweest) die de grond ter beschikking gesteld hebben, dus dat kan een beetje dubbel zijn. Maar goed, de landbouwsector geeft wel dat

signaal af, dus daar verwacht ik zeker discussie over. Ook vanuit de gemeenteraad, waarin partijen zich expliciet tegen zon op landbouwgrond uitspreken.”

Zelfvertrouwen door LEI-F

Ondanks deze hobbels op de weg werd er voor het project een LEI-F financiering aangevraagd. Hoe wisten zij van de LEI-F? “Via de energiecoaches die Overijssel heeft. Gerard Brakkee was onze LEI-coach en voor dit project heeft hij de link gelegd. Of sterker nog, hij was projectleider voor LEI-F, hij heeft ons erop gewezen. Het lijntje was kort”, aldus Troost. De financiering werd toegekend en we zijn benieuwd wat dat voor het project gedaan heeft. Troost geeft aan: “Zelfvertrouwen, dat is denk ik het belangrijkste. We durven nu in zo’n project te stappen omdat we ons geen zorgen hoeven maken over risicovolle voorfinanciering. En we kunnen het hele voortraject nu goed doen. Het wordt pas echt spannend voor ons als we het lokale geld hebben opgehaald en je dat geld moet gaan terugverdienen. Maar in die fase zitten we nog net niet.” Voor die volgende fase denken ze het Energiefonds nog wel nodig te hebben. “Ja”, zegt Jansen Holleboom “Om straks onze businesscase goed te kunnen doorrekenen zullen we terugvallen op de deskundigheid en ervaring van Energiefonds Overijssel, daar gaan we dan nog gebruik van maken.” En dat is natuurlijk prima, het fonds heeft ook een rol in advisering en ondersteuning van haar financieringen. Daarnaast is er in het proces van opzetten en uitrollen ook gekeken naar en gesproken met vergelijkbare initiatieven, zoals het mede door het fonds gefinancierde Endona. Troost zegt hierover: “We hebben goed contact met de bestuursleden die bij andere initiatieven betrokken zijn. Zo kwamen we bijvoorbeeld in Heeten bij Endona. Bij hen hebben we echt dingen geleerd, die hebben ons ook tips gegeven hoe je dit opstart en met welke dingen

Wij hebben 50% lokaal eigenaarschap, dat maakt wel echt verschil.

je rekening moet houden. Dat geeft ons zelfvertrouwen, dat je je rol en positie duidelijk hebt. En ook met name in de onderhandelingen met de projectontwikkelaar. Inmiddels hebben we ook het Sallandse Energie Initiatief opgericht om structureel kennis en ervaring uit te wisselen met de andere lokale energie initiatieven in Raalte en Olst-Wijhe”, besluit hij. Een mooie ontwikkeling.

Een bijzonder project

Op de vraag wat het energieproject in hun ogen bijzonder maakt, is het even zoeken. “Het wordt pas bijzonder als het geslaagd is.” Zegt Jansen Holleboom lachend. Voor Troost is het persoonlijker: “Voor mezelf maakt dit het bijzonder omdat ik zelf betrokken ben. Er zijn heel veel ontwikkelingen zoals deze in Nederland, maar bij deze ben je écht zelf betrokken. En dat je vanuit een klein dorp zo toch wel initiatief loskrijgt.” Maar na even doorpraten blijkt dat het project op een aspect er wel met kop en schouders bovenuit steekt. Troost zegt daarover: “Wat het misschien wel echt bijzonder maakt, is dat wij misschien wel de eerste zijn die het echt 50-50 ontwikkelen met projectontwikkelaar.” Dat wordt door Jansen Holleboom beaamd. “Ik heb een aantal projecten bezocht, maar deze had ik nog niet gehoord met echt 50% lokaal initiatief, dat is en blijft bijzonder.” Daarmee kunnen zij weer dienen als inspiratie voor anderen met een duurzaam energieplan. Denken zij dat hun aanpak er eentje is die een voorbeeld voor anderen kan zijn? Even simpel kopiëren is dat niet, denkt Troost. “Mijn beeld is dat elk project een voorbeeld kan zijn voor anderen, maar elk project is ook maatwerk. Dat heeft met het project te maken, dat heeft met de achterban te maken, dat heeft met de mensen die erin zitten te maken.” Hij vervolgt lachend: “Want ik kan natuurlijk wel zeggen tegen elk ander project: ‘Zoek een gepensioneerd oud-aannemer die voor jou bestuurslid wordt, want dan komt alles goed...’ Maar het feit dat Anton hierin is gestapt is voor ons fantastisch. Toch loopt het ook zoals het loopt. Het is altijd zoeken en het maatwerk vinden. We kijken ook wel echt naar anderen en hebben ook wel

gesprekken gevoerd. Maar elk project kan een inspiratiebron zijn, en daarmee een voorbeeld”, besluit hij positief.

Rendement voor het dorp

De uiteindelijke maatschappelijke bijdrage van hun plannen is nog niet zichtbaar. Daarvoor zit het project nog te vroeg in het proces. Zo zegt Jansen Holleboom: *“Er zijn op dit moment nog te veel onzekere variabelen, waardoor je eigenlijk het verhaal nog niet rond kunt rekenen.”* Maar er is vertrouwen dat dit uiteindelijk gaat voldoen aan de gestelde doelen. Juist ook omdat partijen met verstand van zaken hierin zijn gestapt, aldus Troost: *“Onze redenering is dat als een projectontwikkelaar als Sunrock hier rendement uithaalt, dan moeten wij dat ook kunnen. We hebben nog niet uitgerekend hoe, mede omdat dat van heel veel factoren afhankelijk is. Maar kijk, Sunrock wil winst maken en wij willen de winst die eruit komt benutten in en voor het dorp. En als Energiefonds Overijssel denkt dat het een verstandig project is, met alle kennis die er daar is, dan vertrouw ik daar ook op.”*

Zonnige toekomstplannen en -discussies

Ondanks dat hun project nog volop in ontwikkeling is en ze daar momenteel de handen aan vol hebben, durven de bestuurders beiden wel vooruit te kijken naar de toekomst. Zo zegt Troost over de discussie rond windenergie op land: *“Er is nu een discussie rond windenergie, in de RES-opgave heeft de gemeente ook aangegeven dat ze daar invulling aan willen geven, maar vooralsnog is daar nog geen ei over gelegd. Wij vinden hier ook nog even niets van, maar het moment dat die discussie losbarst, dan is een van de potentiële locaties in onze omgeving. Er zijn er verder niet zo heel veel, dus ik vermoed dat we daar nog een keer mee te maken krijgen.”* Er zitten meerdere kanten aan de zaak, die zij zo zorgvuldig mogelijk willen wegen. Hij vervolgt: *“Als je de aan te leggen transportkabel goed wil benutten dan is het het meest rendabel om daarbij zon met wind te combineren. Maar wind is nu even geen item, want dan moet de gemeente eerst een kader stellen. Dus hebben we ook maar even losgelaten wat we daarvan vinden. Wij staan er neutraal in. We willen ons als Stichting Duurzaam Luttenberg positioneren, we hebben een doelstelling en dat is duurzame energieopwek met resultaten voor het dorp. In principe staan we open voor alle discussies en zijn wij er uiteindelijk niet voor om de afweging te maken wat je er precies van vindt.”*

De afweging maken de bewoners zelf uiteindelijk.” Hij wil voorkomen dat het project met dubbele petten op keuzes moet gaan maken en zegt daarover: *“We zijn een lokaal initiatief, maar we zijn ook ontwikkelaar. Je moet je positie wel goed bepalen daarin. Dus als er een discussie komt over wind, dan voelen wij ons wel de geëigende club om daar mede invulling aan te geven en het gesprek daarover te voeren. Maar wij gaan niet over of dat nou genoeg draagvlak heeft, daar gaat de omgeving over. Voor ons is het van belang dat je zorgvuldig een proces doorloopt, en dat is wat we met dit project ook eigenlijk doen. Zorgen dat we een zorgvuldig proces doorlopen, we staan neutraal in de uitkomst. We hebben natuurlijk wel een doelstelling, maar niets moet.”* Jansen Hollboom valt hem daarin bij: *“Nee, niet ten koste van alles.”*

Ook zon op dak ontwikkelen

Naast dit project ontwikkelde de stichting ook een coöperatie voor zon op dak. Troost: *“We hebben parallel aan dit project ook de energiecoöperatie Luttenberg Zon op Dak opgericht, het liefst zouden we zien dat dit een grote vlucht neemt met op alle daken zonnepanelen. Maar dat gaat veel minder snel dan dat iedereen zou wensen.”* Volgens Troost liggen hier verschillende redenen aan ten grondslag. *“In de politiek hoor je ook wel: we leggen eerst alle daken vol en dan de rest. Tja, die druk is niet groot genoeg op een of andere manier, dat werkt ook niet. Ik vind het tempo hierin wel laag als je zegt dat je hier prioriteit aan geeft. Kijk, we gaan ons sowieso niet bemoeien met particuliere daken want dat is hartstikke rendabel dus als je dat wil, doe dat vooral. Er zijn hier ook genoeg aanbieders. De coöperatie Luttenberg richt zich op bedrijfsdaken om dat collectief met elkaar te beleggen. Het is niet zo dat elke dakeigenaar nu zegt ‘kom maar’ en dat je daaruit kunt kiezen. In principe zijn er wel genoeg daken, maar het ontwikkelen heeft ook tijd nodig en ondertussen moet het ledenaantal meegroeien”,* besluit hij. Het verhaal van Duurzaam Luttenberg en Zunnwille B.V. laat mooi zien dat de weg van een duurzaam idee voor het dorp naar een uitvoerbaar energieproject niet in een rechte lijn loopt, maar dat men moet meebewegen met de vele krachten die lokaal, provinciaal en landelijk invloed hierop uitoefenen. Echter, de Luttenbergse mentaliteit van samen de schouders eronder voor het dorp bewijst ook hier zijn kracht. Die collectieve zonne-energie van, voor en door Luttenberg gaat er komen.

Duo interview RvC en AC voorzitters

ENERGIEFONDS OVERIJSSSEL IS DE PYROLYSE-OLIE IN DE ENERGIETRANSITIE

Met een jubilerend fonds en een provincie in transitie ga je terug- en vooruitkijken. Daarvoor vroegen we dit keer onze voorzitters van de raad van commissarissen en de adviescommissie om het fonds en de omgeving waarin zij zich beweegt, te beschouwen. We bevroegen hen in een tweegesprek op energie-onderwerpen, het jaar 2021, de geschiedenis van het fonds en hun visie op de toekomst. Jean-Pierre Sweerts, al bijna 10 jaar en vanaf het begin voorzitter van de adviescommissie, en Margreet van Gastel, de nieuwe voorzitter raad van commissarissen die eind vorig jaar aantrad, kenden elkaar nog niet, maar dat drukte de pret allerminst. Het werd een zeer geanimeerd gesprek tussen twee bevlogen toezichthouders.

Om te beginnen, welke connectie hebben jullie met Overijssel?

Jean-Pierre Sweerts (JPS): *"Als ik af mag trappen, als kind zeilde ik heel graag op de Beulaker en op de Belterweide, dat is de oorspronkelijke connectie. Daarnaast ben ik al ruim 16 jaar voorzitter van DOB Equity, een impact investeringsfonds in Oost-Afrika. Wij zitten in Veessen Overijssel op een prachtige boerderij 'De Nijenstein' met ook biologische appels en peren. Dat doe ik ook met heel veel plezier en ik kom daar ook heel graag, aan die prachtige IJssel, na dit interview ga ik er weer naartoe."*

Margreet van Gastel (MvG): *"Leuk! Ja, Jean-Pierre een beetje in jouw verlengde, de lange schaatstochten in Giethoorn als er ijs lag natuurlijk. De toertochten, dierbare herinneringen. Maar daarnaast, ik woon zelf in de provincie Gelderland en die verschilt niet heel veel van Overijssel. Ik voel mij heel sterk verbonden met de provincie. Waarom zeg ik dat zo nadrukkelijk? Omdat voor veel mensen uit de randstad na Utrecht een heel andere beeldvorming ontstaat en dat vind ik jammer, omdat er zulke mooie initiatieven in het oosten van het land zijn."*

En dan meteen even specifiek voor jou Margreet, je bent net aangetreden bij het fonds, wat is je eerste indruk?

MvG: *"Mijn eerste indruk is dat het Energiefonds een uitermate solide fonds is, dat is fijn om te ervaren. En dat het qua doelstelling echt de smeerolie kan zijn in de*

energietransitie. Dat is een fout woord natuurlijk nu, de pyrolyse-olie in de energietransitie! Dat is zo'n belangrijke rol, om het aan te jagen en tot voorbeeld te zijn. Ik heb indertijd eens een onderzoekje gedaan bij kleine ondernemers op bedrijventerreinen. Wanneer ga je zonnepanelen leggen? Antwoord: Als mijn buurman het ook doet. Dat kwam eruit als rode draad. En dat geldt hier ook, als er voldoende voorbeelden zijn dan jaagt dat ook weer aan. Dat is een supermooie rol van het fonds."

Wanneer we elkaar spreken is het nieuwe kabinet net aangetreden en heeft het haar plannen gepresenteerd. Natuurlijk zijn we benieuwd wat zij hiervan vinden.

Wat moet er volgens jullie vooral aangepakt worden in de energietransitie door het nieuwe kabinet?

JPS: *"Ik denk dat we sneller naar een fossielvrije maatschappij moeten en kunnen. Tegelijkertijd weten we dat we die fossiele brandstoffen nog een tijd nodig hebben en dan wil je dat die op een zo goed en duurzaam mogelijke manier gewonnen worden. Maar we moeten nog harder inzetten op duurzame energieproductie en op het besparen van het energiegebruik. Je ziet dat dit bij bepaalde ons omringende landen veel sneller gaat, bijvoorbeeld bij het bouwen van energiezuinige huizen of het isoleren van huizen. Dus ik denk dat we op die twee dingen sterk moeten inzetten. Daarnaast moeten de kaders voor het bedrijfsleven natuurlijk gezet worden door de overheid, maar het zou ook heel fijn zijn als er meer wordt ingezet op de rol die de consument speelt. Want uiteindelijk is het de consument die alle producten gebruikt en waarvoor en waardoor de CO₂ geproduceerd wordt. Dat zou ik ook heel goed vinden, als het kabinet dat aandurft, om ook de consument aan te spreken."*

MvG: *"Er is veel geld gereserveerd voor*

Jean-Pierre Sweerts
Voorzitter
adviescommissie

Margreet van Gastel
Voorzitter raad van
commissarissen

klimateit, maar de verdeling laat nog even op zich wachten, hopelijk niet zo lang als de kabinetsformatie (lacht), ik hoop dat er snel duidelijkheid komt. Waar ik ook naar smacht is bijvoorbeeld een nieuwe warmtewet, waarin de gasprijs en de restwarmteprijs ontkoppeld worden. Dat zou al heel veel helpen om stappen te gaan maken. En Jean-Pierre zei ook al iets over de consument, ik noem het 'achter de voordeur'; draagvlak, draagvlak, draagvlak! Want ook in discussies over van het aardgas af, achter de voordeur moet het gebeuren, bij de mensen thuis. Vanuit alle regel- en wetgeving die we met z'n allen bedenken vergeten we dat het gewoon in de straat moet gebeuren. Daar probeer ik altijd extra aandacht voor te vragen."

JPS vult aan: "Ik geloof dat we daar goed op een lijn zitten Margreet." MvG: "Ja maar het is een weerbarstige Jean-Pierre." JPS: "Ja het is ontzettend weerbarstig, als ik naar mezelf kijk is

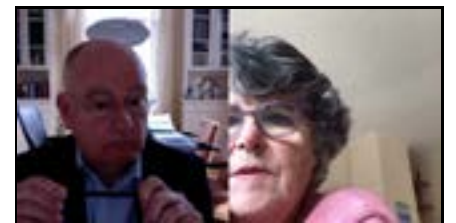
het al weerbarstig." MvG: "Jaah, zeker, zeker." Het tekent de interactie en overeenstemming die de rest van het interview zal blijven.

Hebben jullie ideeën over hoe Energiefonds Overijssel hierin bijdragen?

JPS: "Ik denk dat de provincie Overijssel er al veel aan bijdraagt, want er zijn denk ik weinig provincies die niet alleen zo'n fonds hebben als Energiefonds Overijssel, maar ook nog alle instrumenten daar omheen en daar zo goed strategisch over nadenken. Ik vind dat al buitengewoon goed."

MvG: "Je ziet dat Overijssel doordrongen is van het belang van burgerparticipatie. Ook bij het fonds hebben bijvoorbeeld de LEI-F gelden (LEI-F is de lokale energie-initiatieven - faciliteit, een ontwikkelbudget en expertise voor LEI's, red.) er een plek. Coöperaties of burgers die zich bundelen met energie-initiatieven zijn

hier onderdeel van. Dat is wel mooi om te zien, dat dat een onderdeel is van Energiefonds Overijssel."

Er bestaat natuurlijk een aantal prangende zaken die de energietransitie kunnen versnellen of die opgelost moeten worden. Bij welke 'hot topics' op dit gebied in de provincie zien jullie een rol voor het fonds en waarom?

JPS: "Bij een aantal zaken. 1. Het nadenken over de strategische rol en inzet. De onlangs toegekende scopeverbreding van het fonds vormt een goede aanleiding om na te denken over de strategische rol en inzet van het fonds in de energietransitie van Overijssel. Op verschillende terreinen,

zoals bijvoorbeeld bij zon, vervullen marktpartijen een steeds grotere rol en is de inbreng van het fonds minder essentieel. Tegelijkertijd stagneren ontwikkelingen door netcongestie en problemen in de infrastructuur en blijven sommige terreinen nog onderbelicht. Dat maakt bezinning van de strategische prioriteit van het Energiefonds voor de middellange termijn wenselijk. Welke expertise heb je daarbij nodig en welke vormen van samenwerking? Om maatschappelijke meerwaarde te houden in de veranderende marktomstandigheden is er een meer proactieve rol in business development mogelijk wenselijk. Voor de inbreng van de juiste kennis en expertise bij business development kan het fonds de strategische samenwerking met publieke organisaties en andere fondsen opzoeken. Het fonds moet ervoor waken dat het wel een zuivere rol als investeerder kan blijven vervullen en niet te veel op de stoel van de ondernemer gaat zitten.

2. Kansen en rol in de energie-infrastructuur. Projecten op het gebied van energie-infrastructuur, onder andere private elektriciteitsnetten, biogas, zuurstof- en CO₂-leidingen zijn kansrijk en essentieel voor de versnelling van de energietransitie. In Overijssel zijn verschillende projecten, zoals aansluiten op de waterstof backbone en elektrolyse nabij rioolwaterzuiveringsinstallaties, waarbij de vrijkomende zuurstof kan worden ingezet, bijvoorbeeld voor lachgas energiereductie, bij het zuiveringsproces. Vooral op het gebied van energie-infrastructuur bestaat er vaak gebrek aan een projecteigenaar.

Het fonds kan hierin in een vroege fase een meer proactieve rol hebben. Dit thema kan gezien worden in een bredere discussie over de publieke taak van de provincie op gebied van onrendabele publieke investeringen in de energie-infrastructuur.”

MvG: “We leven in een periode van transitie, dat is overgaan naar andere vormen. Dus je zal ook steeds moeten zoeken en kijken naar die andere vormen. Maar in mijn optiek begint alles met besparen. Want hoe meer je bespaart, hoe minder je op hoeft te wekken. Omdat we in transitie zijn moet je steeds je voelhorens uit hebben staan. En dan is er wel een aantal ‘hot topics’ waarvan je zegt ‘daar moeten we eens nader naar kijken’. Waterstof is er daar natuurlijk één van. Waterstof is de totale oplossing wordt veel geroepen, daar ben ik nog niet helemaal van overtuigd, maar het heeft zeker een plek in het nader onderzoeken. Overijssel heeft wel wat

water, aquathermie is ook een vorm die meer aandacht mag krijgen. En ja, opslag, opslag, opslag! Dat wordt de grote uitdaging voor komende decennia denk ik. Mobiliteit heeft nog wat weinig aandacht, maar dat kun je wel binnen de scope van het fonds halen en kijken wat daar nog mogelijk is.... Maar goed (lachend), ik zit niet in de Adviescommissie, ik zit in de Raad van Commissarissen.”

JPS (ook lachend): “Dan moeten we meer over governance praten.”

MvG: “Kijk, ik opereer vanuit een toezichthoudende rol, dat kun je op verschillende manieren doen. Waar ik erg voor ben is het pragmatische model, dat je ook oog vanuit de

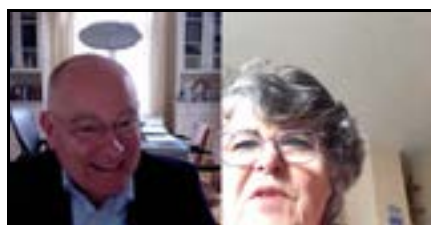
RvC hebt voor hoe bijvoorbeeld de besluitvorming gaat in de Staten. Uiteindelijk is de provincie Overijssel onze opdrachtgever. Dan is het ook heel goed om feeling te hebben met de Generale Staten, om te kijken hoe de politiek bestuurlijke processen lopen. Dat geeft je gewoon een wat breder inzicht. Vanuit mijn achtergrond ben ik daar sowieso in geïnteresseerd, maar ik zie dat ook een beetje als mijn rol om daarnaar te kijken.”

Het Energiefonds is actief op een aantal sectoren in de energietransitie, zoals opslag en infrastructuur, zon en energiebesparing. Op ieder deelgebied spelen nu belangrijke dingen waarop we hen graag willen bevragen. We beginnen met zonne-energie. Door het grote aanbod van stroom en het wisselende tempo waarin dit wordt aangeboden is netcongestie (verstopping op het elektriciteitsnet) inmiddels een probleem waar in heel Nederland mee geworsteld wordt. Ook in

Overijssel zit het net al aardig vol met alle gevolgen van dien.

Hoe kijken jullie aan tegen de problematiek van netcongestie en welke oplossingen zien jullie?

JPS: “Netcongestie is een probleem en dat geldt zowel voor het elektriciteitsnet als voor biogas- zuurstof- en CO₂-leidingen. Die infrastructuur moet er

komen, en zoals Margreet al net aangaf, opslag... dat is een enorme uitdaging voor de komende jaren.”

MvG: “In aanvulling daarop, we praten al 10 jaar over netcongestie. Ik heb het gevoel dat het net zo’n containerwoord als duurzaamheid aan het worden is. Laten we wat gericht naar de oplossingen kijken en niet alleen maar roepen. Er zijn zeker oplossingen te

bedenken. De zaligmakende oplossing is misschien nog niet voor handen, maar alles helpt en opslag is er daar zeker een van.”

De al eerdergenoemde LEI-F heeft sinds twee jaar een plek bij het fonds. Burgerparticipatie bij duurzame energieprojecten is belangrijk, welke inzichten hebben jullie hierover?

JPS: “Ik heb een hele simpele en dat is dat ik burgerparticipatie bij duurzame energieprojecten enorm toejuich. Duurzame energieprojecten zoals bij windenergie zeker en soms ook bij zon, daar heb je als burger last van. Dan is het heel goed dat je kan participeren, dat je op een andere manier daar ook voordeel aan hebt en er ook betrokken bij raakt. Dus ik vind burgerparticipatie van essentieel belang.”

MvG: “Heel kort, de energietransitie is van ons allemaal. En daarin mogen burgers, ik gebruik liever inwoners, niet ontbreken.”

Er wordt in Overijssel nu gewerkt aan een voorzichtige uitbreiding naar de ontwikkeling van windenergie op kleine schaal. Hoe kijken jullie hier tegenaan?

JPS: “Een windpark op zee, dat vind ik fantastisch, want dat is een energiecentrale. Als je nu overal windmolens van 80 of 100 meter hoog neer gaat zetten, daar hebben veel mensen last van in een heel groot gebied. Beter zet je er ergens 40 bij elkaar waar bijna niemand woont en zorg je dat de mensen die daar wonen goed gecompenseerd worden en daar ook echt vrede mee hebben, dat vind ik veel effectiever.”

MvG: "In de praktijk met kleinschalige windinitiatieven zie je ook vaak dat als inwoners certificaten hebben, dat geluidsoverlast en de zorgen om de slagschaduw een stuk minder worden."

JPS: "Ja, dat is ook zo."

MvG: "Dus misschien hebben we ze toch wel nodig."

JPS: "Maar dan zou je dat alleen moeten doen als je een volledige burgerparticipatie hebt in dat gebied."

Houtachtige biomassa is een vaak terugkerend onderwerp wat regelmatig negatief in het nieuws is. Daarbij is er momenteel in Overijssel een ban op het financieren van nieuwe houtachtige biomassa projecten. Dit raakt het fonds ook. Welke visie hebben jullie hierop?

MvG: "Ah, een gevoelig onderwerp."

JPS: "Je moet absoluut niet iets financieren wat uiteindelijk geen positief effect heeft op duurzaamheid. Daarom moet je hier enorm goed naar kijken en daarbij, de inzichten hierin

zijn door de tijd heen veranderd. Ik kan de opstelling van de provincie goed begrijpen, maar ik kan ook goed begrijpen dat wanneer je verder kijkt bepaalde vormen van houtachtige biomassa wel kunnen. Je moet gewoon heel goed weten hoe het precies zit."

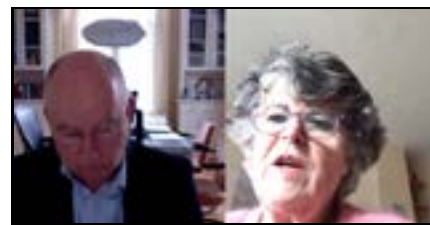
MvG: "Biomassa komt ook negatief in het nieuws omdat er tijdens de productie een gebrek aan grondstoffen is, waardoor er geslept gaat worden met hout en met pellets. Dan mis je je doel en gaat het ten koste van je CO₂-footprint. Als er kleinere biomassa initiatieven zijn die daadwerkelijk kunnen bestaan van het snoeiafval in de regio, of anderszins gevoed, dan is het misschien best een optie. Maar het grote slepen met grondstoffen, zoals nu in Amsterdam er ook weer een voorbeeld is dat onder een vergrootglas ligt, dat zijn dingen die bijdragen aan een negatief imago."

JPS: "Het aardige is dat de biomassa projecten die tot nu toe gefinancierd zijn door het Energiefonds eigenlijk hele lokale initiatieven zijn." MvG: "Biomassa

daar hoort een heldere en duidelijke uitleg bij."

Bij de warmtenetten speelt een andere problematiek. Veel mensen willen niet op een warmtenet aangesloten worden omdat ze dan overgeleverd worden aan een specifieke warmteleverancier. Hoe kijken jullie hier tegenaan?

JPS: "Ik kan me dat heel goed voorstellen, maar bij je water heb je daar ook geen keuze in, dat krijg je van het waterbedrijf. Ik denk dat als je mensen dit oplegt, je moet zorgen dat dit budgetneutraal is voor de inwoners. Je kunt niet tegen de ene familie zeggen 'dit is het' en die krijgen dan veel hogere kosten. En iemand in een ander dorp of een andere wijk zonder warmtenet heeft dan lagere kosten. Ik denk dat je dit met de hele samenleving moet middelen en de onrendabele top of kosten met zijn allen moet delen. Die kun je niet neerleggen alleen bij de inwoners die deze vorm van warmte krijgen. Als je het over de hele samenleving verdeelt, dan neem je een hoop van de weerstand weg."

MvG: "Warmtenetten zijn natuurlijk een prima oplossing om iets te benutten wat anders toch verloren zou gaan. Maar bij de aanleg hiervan moet je zorgen dat er uitwisselbare bronnen zijn, zodat je niet je ziel en zaligheid aan één bron verkoopt. Stel dat dat een groot bedrijf is wat op een dag

vertrekt, dan heb je het nakijken met je warmtenet. We hebben vrij veel afvalverbranding in Nederland, dat is ook een warmteproducent. Maar als de afvalverbrandingsbranche nu bestaansrecht gaat ontlenen omdat ze restwarmte leveren, dan ben je voor mijn gevoel omgekeerd bezig. Dat daartussen dan een warmtebedrijf zit dat de warmte levert en deze wellicht een monopolie positie heeft, Jean-Pierre zei het al, bij water heb je dat ook en daar hoor je niemand over. Maar het 'niet meer dan anders'-principe moet natuurlijk wel gelden. En dat is natuurlijk bij de elektriciteitswereld ook heel erg aangewakkerd. Bij onze ouders was het vanzelfsprekend dat je maar een elektriciteitsleverancier had, maar nu word je overspoeld door aanbiedingen van elektriciteitsaanbod. En ja, dan trekken mensen vaak de lijn meteen door naar een warmtenet en willen ze daar ook zelf de keus in hebben, maar dat is nou net iets lastiger."

Jullie refereerden er al even aan, er is vaak een 'onrendabele top' bij de financiering van warmtenetten. Hoe moeten we daarmee omgaan en welke positie kan het Energiefonds daarin innemen?

JPS: "Kijk, het Energiefonds moet wel degelijk op het eigen vermogen en de leningen die het verstrekt een rendement maken. Dus als er echt een onrendabele top zit, dan zal die met subsidie of op een andere manier gefinancierd moeten worden, buiten het eigen vermogen of de leningen die erin gaan. Het is wel zo dat het fonds lagere rendementen heeft en meer risico kan nemen dan gewone financiers doen."

Maar we kunnen niet iets financieren wat onrendabel is. Kortom, als je het als provincie of als nationale overheid heel belangrijk vindt dat dit wordt opgelost, dan zal je daar iets voor over moeten hebben."

MvG: "Ja, de onrendabele top is haast een vloek als je over de warmtetransitie spreekt. Omdat het bijdraagt aan het negatieve imago van het warmtenet en inwoners vaak bevreesd zijn dat de rekening van die onrendabele top achter hun voordeur gaat vallen. Het moet aan de voorkant goed geregeld, ook in het belang van het fonds en de provincie Overijssel. We moeten die onrendabele top kwijt, dat is natuurlijk zeer gewenst voor de hele warmtetransitie."

En dan de belofte van morgen, hoe kijken jullie naar de toekomst van waterstof en hebben jullie al met deze nieuwe energiebron te maken?

MvG (lachend): "Ja Jean-Pierre, jij hebt Ad van Wijk in je adviesraad."

JPS (ook lachend): "Nou dat is ook geweldig Margreet, om zoveel kennis en decennialange expertise erbij te hebben, echt fantastisch. En ik denk ook echt een hele goede 'asset' voor het Energiefonds."

MvG: "Jaa, dat zeker."

JPS: "Dat is ongelofelijk fijn. En Ad is natuurlijk een groot voorstander van waterstof, maar hij is ook reëel, je kan het niet voor alles gebruiken, het is niet panacee voor de hele energietransitie. Je moet ook goed blijven nadenken, want waterstof is een drager van energie, geen bron."

MvG: "Ja precies!"

JPS: "Dat waterstof belangrijk gaat worden, dat is duidelijk. In hoeverre krijg je straks personenauto's of vrachtwagens en bussen op waterstof, of krijg je straks een hele nieuwe infrastructuur om waterstof te transporteren of niet, dat zal allemaal moeten blijken. Maar dat waterstof belangrijker wordt, dat er waterstoffabrieken komen waar energie wordt opgeslagen in waterstof is aan het gebeuren en gaat verder gebeuren."

MvG: "Ik denk dat er voor 2030 sprake zou kunnen zijn van een aantal blauwe waterstof pilots, maar je wil die groene waterstof (blauwe waterstof is niet duurzaam geproduceerd, groene

waterstof wel, red.) Want dat helpt ons echt vooruit, met name omdat het een drager is en geen bron. Waterstof daar praten we al heel lang over, maar er is wel een aantal dingen waar je rekening mee moet houden. Toch denk ik dat het op termijn een kans heeft. Nederland is een land met de beste gasinfrastructuur ter wereld. Daarom wil ik een pleidooi houden; sloop die gasleidingen niet meteen, wellicht dat je ze nog kunt gebruiken. Ik hoor bestuurders vaak zeggen; ik ga het centrum vernieuwen en ik gooi alle gasleidingen eruit, dan denk ik hoho, wacht even, onderhoud ze, wellicht kunnen we ze nog gebruiken, misschien voor waterstof, misschien voor iets anders. Ik denk dat waterstof vooral voor de industrie heel interessant kan worden. Voordat we bij groene waterstof zijn, zitten we al voorbij 2030 dus we moeten nu stappen maken. Dat het onderdeel wordt van de hele discussie en de innovatie op het gebied van de warmtetransitie, ja, een grote Ja! Maar je mag niet zeggen waterstof is zaligmakend dus hoeven we nu niets te doen. Het ontslaat ons niet van nu stappen zetten."

Welke plek in de keten van waterstof zou het Energiefonds met name moeten stimuleren en welk type projecten beschouwen jullie daarin als 'laaghangend fruit', makkelijk te realiseren?

MvG: "Waar ik dan bijvoorbeeld aan denk, zet nu net in Overijssel iets neer waardoor je waterstof kunt maken, op kunt slaan en kunt distribueren. Ik kan me voorstellen dat wind de bron kan zijn voor waterstofproductie. Wellicht dat dat een oplossing kan zijn."

JPS: "Ja, dat is een hele goede Margreet, en dat die dan aangaat op momenten dat het hard waait en de zon ook heel hard schijnt en de energieprijzen bijna naar nul gaat. Zoals in Zwitserland, waar het water weer naar boven wordt gepompt in het reservoir bij hele lage energieprijzen en het naar beneden gaat als de elektriciteitsprijzen het hoogste is."

MvG: "Ik bedenk 'm ter plekke, maar het lijkt me wel een optie."

Zijn er nog andere domeinen in de energietransitie waar het fonds specifiek op in zou moeten zetten?

MvG: "Opslag, opslag, opslag! Naast andere ontwikkelingen die we misschien nog wel niet kennen."

JPS: "Ja, opslag en infrastructuur. De provincie mag gewoon heel trots zijn op wat ze met het Energiefonds hebben bereikt en ongetwijfeld nog gaan bereiken."

MvG: "Overijssel is een wat bescheiden provincie, ze mogen trotser zijn op, dan dat ze nu zijn. Uit bestuurlijk Nederland wordt ernaar gekeken."

Het Energiefonds is inmiddels bezig met een uitbreiding van de scope van het fonds. Wat verwachten jullie hiervan en waar hoop je op?

MvG: "De hele energietransitie is niet alleen warmte, het is veel breder. Een scopeverbreding van het fonds is daarom van harte welkom. Om ook breder te gaan kijken naar hoe je kunt versnellen in Overijssel, helemaal goed dus."

JPS: "Ja, daar ben ik het helemaal mee eens Margreet. Heel belangrijk bij die scopeverbreding is dat het fonds nu mee kan doen in een vroegere

fase en in een eerdere schakel van de keten. Dat betekent bij vernieuwende initiatieven dat je daarbij kunt zijn, dat is heel erg goed. Daarnaast is er nu natuurlijk ook een focus op circulariteit, uitstekend, wind op kleine schaal kan nu ook, er kan ook geïnvesteerd worden in activiteiten buiten Overijssel, mits ze een link hebben met de provincie. Kortom; er kan meer impact bereikt worden."

Het fonds bestaat dit jaar 10 jaar, wat heeft het in die tijd bereikt en waar heeft het fonds een verschil kunnen maken?

JPS: "Om te beginnen, het fonds heeft nu zo'n 230 miljoen uitstaan. Dat draagt allemaal bij aan energiebesparing en duurzame energieopwekking. Er is daarbij meer dan 200.000 ton CO₂ bespaard: tegen de huidige prijs van ongeveer 80 euro per ton zou dat zo'n 16 miljoen waard zijn. Dat komt ongeveer overeen met ruim 4 terajoule, zo'n 60.000 huishoudens, ongeveer de gemeente Zwolle, die je van duurzame energie voorziet, als je het eventjes in energie uitdrukt. Het heeft werkgelegenheid gegeven, het heeft een mindset gegeven; wij willen naar een duurzame maatschappij toe. Ik vind dat mooie resultaten. Op gebied van biomassa, zonne-energie, energiebesparing, opslag en infrastructuur heeft het een enorme invloed gehad. Energiebesparing

en zonne-energie hebben altijd de hoofdmoot gevormd. Nu ga je meer de nadruk leggen op de issues die er nu zijn, zoals warmte, warmtenetten en opslag en infrastructuur.”

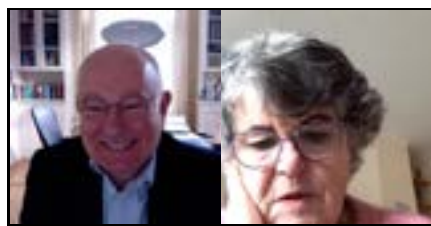
MvG: “Kijk, ik ben natuurlijk een nieuwkomer, maar ik vind het zo leuk om te zien dat Overijssel de enige provincie is met zo'n groot fonds. En daarmee profileert Overijssel zich heel mooi in bestuurlijk Nederland met haar ambities. En nogmaals, ik weet ook dat het van alle kanten als een soort voorbeeld gevolgd wordt. Dus een pluim voor Overijssel!”

Specifiek voor jou Jean-Pierre, omdat je al 10 jaar betrokken bent. Welke financieringen of projecten zijn je bijgebleven in die 10 jaar en waarom?

JPS: “Heel veel! Een van de allermooiste vind ik [BTG Bioliquids](#), die produceert olie uit biomassa, houtsnippers, door middel van pyrolyse, brengt deze techniek wereldwijd op de markt en de eerste fabriek staat in Hengelo. Fantastisch, innovatief en heel effectief in CO₂-besparing. Ik houd erg van de coöperaties en burgerparticipatie, dus een ander heel mooi voorbeeld vind ik [Endona](#) in Heeten. De coöperatie levert lokale energie in Salland via 100% duurzame elektriciteit van een energiepark. Met de filosofie lokale energie opwekken voor lokale bewoners en bedrijven. Een groot deel van het fonds is naar energiebesparende projecten gegaan in die 10 jaar. Daarvoor zijn een heleboel gemeentes in aanmerking gekomen, coöperaties, schoolgemeenschappen, echt voor de publieke zaak. Een ander mooi voorbeeld is [Warmtebedrijf](#)

[Hengelo](#), dat de restwarmte van AkzoNobel gebruikt om woningen en bedrijven van warmte te voorzien. Prachtige samenwerking tussen het grote bedrijfsleven en de overheid, dat vind ik überhaupt altijd erg mooi als een dergelijke samenwerking plaatsvindt. En tot slot, de laatste hoor, dan houd ik op, ik vind de [Bomhofsplas](#) heel mooi, een zonne-energie project dat behoorlijk groot is, 18 hectare zonnepanelen op een zandwinplas. Dat heeft schaal!”

En dan de blik naar de toekomst, waar staat het Energiefonds over 10 jaar?

MvG: “Het zou natuurlijk het allermooiste zijn als het dan opgeheven is omdat het niet meer nodig is en alle doelen gehaald zijn. Maar met het uitspreken van die woorden realiseer ik me ook dat dat een illusie is, dat is natuurlijk het ideaalbeeld. Ik hoop dat het fonds steeds in staat blijft te versnellen en door dat versnellen de uiteindelijke opgave steeds kleiner wordt.”

JPS: “Ik heb daar niet veel aan toe te voegen, ik ben het er helemaal mee eens. Er komt nu ook een [extra investering vanuit de EIB](#), de Europese investeringsbank, waardoor het fonds ook verder kan groeien. Ook dat is heel belangrijk, dat die externe financiering is aangetrokken en de provincie daar goedkeuring aan heeft gegeven.”

Wat willen jullie het fonds meegeven voor de toekomst?

JPS: “Blijf zoeken naar de marktperfectionies! Neem niet de gemakkelijke weg van datgene financieren wat inmiddels de markt ook financiert. Blijf zoeken naar die nieuwe ontwikkelingen die heel hard nodig zijn en maak die mogelijk door jouw financiering.”

MvG: “Ja, daar sluit ik me bij aan. Zoek die dingen op die nu ruwe steentjes lijken, maar die uiteindelijk in de energietransitie pareltjes blijken te zijn.”

En tot slot, zijn er nog nabranders, famous last words?

JPS: Ik wil graag nog iets zeggen over het team van het fonds. Want dat is wel heel belangrijk. Het Energiefonds was nooit geworden wat het geworden is, als er niet een goed team had gezeten. Met ASN Bank en [StartGreen Capital](#) als solide partijen, en StartGreen die ook de overgang, toen ASN eruit stapte, heel goed heeft opgepakt. Die de kern van het team goed bij elkaar hebben gehouden, want het is bij een investeringsfonds belangrijk dat je de kernmensen behoudt, en dat is ze gelukt. En het team is ook echt gegroeid in capaciteit in de afgelopen jaren.”

MvG: “Ik vond het leuk Jean-Pierre, om zo met jou samen de wereld te mogen beschouwen. Het brengt ook weer nieuwe inzichten en nieuwe momenten tot nadenken met zich mee over het onderwerp energietransitie. Fijn, dat moeten we maar gauw ook een keer 'live' vervolgen.”

MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT 2021

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de organisaties waar wij in 2021 een financiering aan of investering in verstrekten.

Overzicht financieringen in 2021				
Naam organisatie	Branche	TJ/jr.	Lening	Participatie/ converteerbare lening
Agro Energie Hardenberg B.V.	Biomassa	201,00	€ 500.000	
AmperaPark Projects One B.V.	Zon	6,70	€ 1.000.000	
Biogas Hoge Hexel B.V.	Biomassa	7,70	€ 1.000.000	
BTG Bioliquids B.V.	Biomassa	0,00		€ 64.350
Coolt Sustainable Energy Solutions B.V.	Energiebesparing	0,00		€ 77.778
Duurzaam Energiebedrijf Enschede	Zon	11,96	€ 1.900.000	
Duurzame Energieprojecten Zwolle B.V.	Zon	8,90		€ 85.000
Duurzame Zekerheid Unive 1 B.V.	Zon	148,00	€ 5.000.000	
Endona Torenallee B.V.	Zon	21,00	€ 1.450.000	
Energie Salland West B.V.	Zon	33,20		€ 55.000
Last Groene Energie B.V.	Biomassa	13,00	€ 1.320.000	
Last Groene Energie B.V.	Biomassa	0,00	€ 200.000	
Oonze Energie B.V.	Zon	15,70		€ 195.000
Stichting Hogeschool Viaa	Energiebesparing	0,65	€ 1.550.000	
Wellsius Overijssel Fund B.V.	Warmte	10,61	€ 3.000.000	
Zonnepark Noordmanshoek B.V.	Zon	65,60	€ 4.680.000	
Zunnewille B.V.	Zon	33,20		€ 180.000
Totalen		577,22	€ 21.600.000	€ 657.128
Totaalbedrag uitgezet in 2021				€ 22.257.128

Leestijd **8 minuten**

Duurzame warmte en koude levering

VOOR EEN FOSSIELVRIJE TOEKOMST

Bij [Wellsius](#) wordt gewerkt aan duurzame en gasloze energieoplossingen voor appartementen, woningen en zakelijk vastgoed. Met een financiering vanuit het Energiefonds worden nu duurzame warmte- en koudeprojecten in Overijssel uitgerold. Wellsius zorgt daarbij niet alleen voor de installatie en de bouw van de technische oplossing, maar neemt ook de exploitatie zoals klantadministratie, klantenservice en financiering voor haar rekening.

Vanuit de missie om betrouwbare, betaalbare en duurzame warmte en koude te leveren; voor een fossielvrije toekomst. Een interessante oplossing die nog niet heel brede bekendheid geniet. Daarom spraken wij met Denis Slieker en Hessel Kok, die gezamenlijk de directie voeren over Wellsius.

Warmte en koude-oplossingen vanuit IJsselmuiden

Wellsius bestaat al een tijdje, 15 jaar om precies te zijn, dus duiken we eerst in de geschiedenis van het bedrijf. Slieker vertelt: *“Wellsius is een bedrijf dat warmte- en koudeprojecten doet op basis van bodemenergie, en dat warmtepompen beheert en realiseert. We zijn vanuit de oorsprong een techniekbedrijf, gevestigd in IJsselmuiden, Overijssel, maar we werken over heel Nederland. Onze klanten zijn vastgoedontwikkelaars, bouwondernemingen en woningbouwcorporaties die investeren in nieuwbouw. Zij stelden ons de vraag of het ook mogelijk was om, naast de installaties maken en het onderhoud doen, de installaties in eigendom van Wellsius te houden en een investering hiervoor te doen. Deze kan dan terugverdiend door de warmte en koude te leveren aan bewoners of huurders van de nieuwe gebouwen.”* Hiermee kreeg Wellsius als techniekbedrijf van oorsprong steeds vaker de vraag om

ook warmteleverancier te zijn. Slieker vervolgt: *“De exploitatie kan ook het beste door de partij die het systeem ook bedacht en gemaakt heeft. Daarom hebben we toen warmtebedrijf Wellsius opgericht, het consumentenlabel van waaruit we warmte leveren.”* Omdat Wellsius zo de brontechnologie levert, maar hiermee ook de kosten voor de installatie heeft, werd er gezocht naar een externe financier die hierin kon overbruggen. En zo kwam Wellsius bij het Energiefonds terecht.

Duurzame ambitie

Daarover later meer, want we willen eerst weten vanuit welke gedachte en drijfveren het bedrijf ontstaan is. Kok zegt hierover: *“Het is belangrijk om te stellen dat de duurzame ambitie echt in het DNA van ons bedrijf zit, in combinatie met een hele sterke technologisch ontwikkelde ambitie. We hebben in het bedrijf een hoog niveau van duurzaamheid en technologie gecombineerd. Toen wij 15 jaar geleden begonnen had duurzaamheid echt nog een geitenwollensokken-imago, terwijl het nu mainstream geworden is. Wij willen met onze duurzame warmte en koude-oplossingen een versnelling op duurzaamheid in woningen inzetten. En wij kunnen dat ook. Onze 15 jaar ervaring helpt daarin, om iets wat voor veel partijen misschien nog een beetje nieuw voelt, maar voor ons inmiddels heel vertrouwd is, goed te laten landen.”*

Hessel Kok
directie Wellsius

Denis Slieker
directie Wellsius

“2022 wordt een ‘uitdagend’ jaar, zoals dat in termen van het bedrijfsleven heet”

Eerste project in Overijssel van start en veel op stapel

En dat werkt goed, want inmiddels staat het bedrijf en doen ze landelijk warmte- en koudeprojecten. Over hoe ze dat voor elkaar gekregen hebben zegt Slieker: *“Het zijn best lange trajecten, wij haken aan bij vastgoed ontwikkelprojecten in het begin en zijn dan lange tijd betrokken. Denk hierbij aan het voorbereidende werk, de vergunningen die aangevraagd moeten worden. Daarna volgt dan de bouwperiode.”* In Overijssel zelf zijn ze met hun volledige product van warmte en koude-oplossing op het punt dat het eerste project van start is gegaan. Slieker vervolgt: *“We zijn nu gestart met het project Bataafse Kam in Hengelo. Dit is een oude school die wordt omgebouwd tot woningen. Wellsius verzorgt daarin de warmte en koude-installatie. Het project is volop in ontwikkeling, de bodemenergiebronnen zijn in de maak. We verwachten dat het volgend jaar opgeleverd wordt.”* Kok valt hem enthousiast bij hierover: *“Ja, het project in Hengelo is letterlijk bekend terrein voor ons. Het is mooi dat er daar veel lef wordt getoond qua project en ontwikkeling met onze oplossing erbij. We zijn wel trots dat wij op deze toonaangevende projecten zijn aangehaakt. Dat zegt ook wel iets over onze positie, en het speelt ons ook meer in de kijker.”* Er zit vast nog meer in het vat voor Overijssel, kunnen zij daar al iets over zeggen? Slieker licht een tipje van de sluier:

“We zijn met een aantal projecten in de provincie nog in de voorbereidende fase, daar kunnen we nu nog niet veel over zeggen.” Kok vult hierop aan: *“Dat zijn echt behoorlijk grootschalige projecten, voor Overijssel bekend, die spreken voor de regio.”* Het maakt de verwachtingen hoog gespannen, maar dat mag ook, omdat het hun eigen provincie betreft waarin Wellsius gevestigd is. Daarnaast gevraagd zegt Kok: *“Ja, we hebben als Overijssels bedrijf tot nu toe ons geld vooral buiten de provincie verdiend, door heel Nederland heen. Maar we willen graag onze jarenlange kennis en know-how ook in de regio in te zetten. Om hier ook echt duurzaamheid aan te jagen en kennis te versnellen. Zo’n 80 à 90% van ons werk doen we buiten Overijssel, maar daardoor kunnen we Overijssel nu veel bieden.”*

Het hele proces van kop tot staart

Wellsius is niet de enige aanbieder in het land van warmte en koudeoplossingen, wat maakt hen anders dan de anderen? Daarnaast gevraagd zegt Slieker: *“Wij zijn de enige die het hele proces van begin tot eind kunnen aanbieden. We ontzorgen echt compleet; vanaf het systeem ontwerpen, het realiseren (bronnen, ondergrond, warmtepompen), alles tot aan de woningen toe. Het hele proces doen we daarbij zelf en we nemen hier ook zelf verantwoordelijkheid voor. Daarbij doen we dan ook de warmtelevering, eigendom, exploitatie en financiering. Er zijn veel partijen die het eerste gedeelte doen, de techniek, en je hebt bedrijven die alleen de exploitatie van die techniek*

doen, maar die kopen de techniek dan in. Wij doen het hele proces, van kop tot staart.” Warmte (en koelte) is een belangrijke voorziening in een huis, die moet goed werken en gewoon leveren wat er gevraagd wordt. *“Je hebt het over een nutsvoorziening, woningen die onze installatie hebben, hebben afspraken met ons. Wanneer bijvoorbeeld op tweede kerstdag er geen warme douche is, dan bellen ze ons en moeten we er binnen no-time zijn. We zien onszelf als energiebedrijf van de toekomst en vinden daarin dat je de hele keten moet beheersen. Niet zozeer omdat het dan financieel gunstig kan draaien, maar het gaat om de eerste levensbehoefte van mensen, en die moet goed zijn. We merken ook dat onze klanten dat bevestigen. Zij vinden het comfortabel omdat wij het hele systeem beheersen en dat ze daardoor maar met één partij te maken hebben”,* aldus Slieker.

Actuele oplossing door stijgende gasprijzen

Warmte en koude-oplossingen zijn meer dan actueel op dit moment, gezien de alsmatig stijgende gasprijzen. Het belang van lokaal opgewekte warmte en koude wordt hiermee steeds groter en dat is voor partijen als Wellsius een goede zaak. Hoe draagt deze vervangende bron van energie bij aan de verduurzaming in Overijssel? Kok: *“Ja, kijk maar naar de ontwikkelingen van het afgelopen halfjaar in de gasprijzen en dan heb je een antwoord op deze vraag. Als land zijn we echt met neus op de feiten gedrukt (met betrekking tot van het gas afgaan en de hoge gasprijzen, red.), met onze afhankelijkheid van gaslevering. Er ligt nu een grote behoefte om van het gas af te komen, zowel strategisch als vanuit duurzaamheidsoogpunt. Een belang wat juist op lokaal niveau veel meer in beweging kan krijgen. En precies daarmee zijn wij, met hulp van het Energiefonds, bezig.”*

De samenwerking met het fonds

We zijn benieuwd welke maatschappelijke bijdrage Wellsius levert aan de verduurzaming van de provincie. Daarnaast gevraagd zegt Slieker: *“Met de financiering die wij vanuit het Energiefonds gekregen hebben voor onze projecten in Overijssel kunnen we 15.000 tot 20.000 ton CO₂ uitstoot besparen. Dat realiseren we met ruim 2.000 kW opgesteld vermogen aan duurzame warmte en koude-installaties.”* Een mooi resultaat, ook voor ons fonds. We komen nog even terug op hoe Wellsius bij het fonds gekomen is.

Dan blijkt dat de duurzame energie-wereld in Overijssel niet heel groot is, en dat Slieker ook bekend is met fondsmanager StartGreen Capital van het Energiefonds. Hij vertelt: *“Wij kenden het fonds als een van de partijen in Nederland die een rol speelt in het financieren van verduurzamingsprojecten, die zonder dergelijke financiering moeilijk van start gaan. Ik wist dus van het bestaan af.”* Kok valt hem bij: *“Daarbij, als eigenaar van een Overijssels bedrijf en als ingezetene van de provincie was ik ook bekend met het fonds, ik wist van het bestaan af en zag hier een mogelijke link voor ons.”* In de samenwerking met het fonds is afgesproken dat alle vastgoedprojecten die Wellsius in Overijssel doet en waarvoor zij de warmte en koude-installaties leveren, de financiering hiervoor vanuit het fonds komt. Hoe bevalt de samenwerking tot nu toe? Slieker geeft aan dat het een intensief traject was, dat inmiddels soepel loopt. *“Het verloopt nu heel prettig, we gaan samen met de investment managers op zoek naar de beste oplossing. Het is heel fijn dat zij ook echt meedenken, niet star in de wedstrijd zitten en kunnen meebewegen. De samenwerking naar de overeenkomst toe was ook heel plezierig. Je ziet daarbij ook dat de focus op duurzaamheid er bij het fonds goed inzit. En we merken dat dat jullie intern worden bevraagd door commissies, dus dat die toetsing er is.”* Kok vult aan: *“Die intrinsieke motivatie zit er gewoon in, dat merk je.”* Mooie opstekers die we natuurlijk graag horen.

De urgentie van woningbouw

Door de lening vanuit het fonds was Wellsius in staat haar projecten naar een verdere ontwikkeling te brengen. Slieker legt uit: *“Heel veel projecten kunnen we zonder een externe lening niet doen. We konden hiervoor ook niet bij een andere partij terecht. De financiering geeft ons echt de mogelijkheid om tempo te maken.”* En dat tempo is hard nodig, want de opgave is enorm. Hij vervolgt: *“We staan voor een enorme maatschappelijke opgave, er moeten honderdduizenden nieuwe woningen komen, die gasloos zijn, dat is heel intensief en ook investeringsintensief. Dat kan niet zonder partijen als het Energiefonds. En dan hebben we het nu alleen maar over nieuwbouw, het verduurzamen van bestaande bouw komt daar nog achteraan.”* Want waar Wellsius nu vooral

“We willen graag onze jarenlange kennis en know-how ook in de regio inzetten. Om hier ook echt duurzaamheid aan te jagen en kennis te versnellen”

woningbouwprojecten doet, zou hun techniek en product prima ook bij bedrijfsvastgoed toegepast kunnen worden. Sterker nog, daar komt het vandaan, geeft Kok aan: *“Onze techniek komt juist uit bedrijfspanden, op basis daarvan hebben we veel productontwikkeling gedaan om deze techniek zo geschikt te maken voor woningbouw. Momenteel is er door het grote tekort aan woningen een enorme vraag naar nieuwbouw woningprojecten en die zijn in ontwikkeling. Een grotere woningvoorraad is een hele grote opgave. Deze vraag speelt nu heel concreet in Nederland en zelfs in Overijssel. De urgentie van (nieuwe) bedrijfspanden is veel minder hoog momenteel. Kijk, het liefst gaat heel Overijssel verduurzamen, ook in bedrijfspanden! Maar wat ons betreft zit er nu meer urgentie op woningbouw. Dat betekent niet dat we ons daar alleen maar op richten.”* Het zou kunnen pleiten voor een bredere financiering in de toekomst.

Een hefboom voor toekomstplannen

Daarover gesproken zijn we benieuwd naar de toekomstplannen van Wellsius en welke rol het fonds daar eventueel in zou kunnen spelen. Slieker geeft aan: *“De uitdaging die alle bedrijven in onze sector hebben is het voortraject. Onze projecten zijn financierbaar, daar liggen contracten en afspraken onder en die zorgen voor*

een stabiele inkomstenstroom. Echter, om tot die projecten te komen moeten wij materieel hebben, onze eigen installaties, om als bedrijf te groeien. Daarmee heb je als bedrijf eigenlijk een continue financieringsbehoefte.” Hij geeft daarbij aan dat de reguliere banken in dat proces niet eenvoudig zijn qua voorwaarden en ziet daarin een rol voor ons fonds. *“Bij banken duurt het proces erg lang en het gaat zo verschrikkelijk traag. Een rol voor het Energiefonds zou hier kunnen zijn dat je een gesprekspartner bent die snapt wat wij doen. Er is een gedeelde doelstelling en het is makkelijker om vanuit die gedachte naar de financieringsbehoefte te kijken. Daar zie ik nog wel wat ruimte.”* Ook Kok denkt in diezelfde richting voor het fonds. *“Als Energiefonds kun je maatschappelijk en op verduurzaming een hefboom zijn, die andere financiers over de streep trekt. Juist omdat je je kunt voorstellen wat je kunt creëren. Er is zoveel mogelijk, dat ligt eigenlijk heel erg voor de hand.”* Het fonds nog meer als partner voor duurzame mogelijkheden.

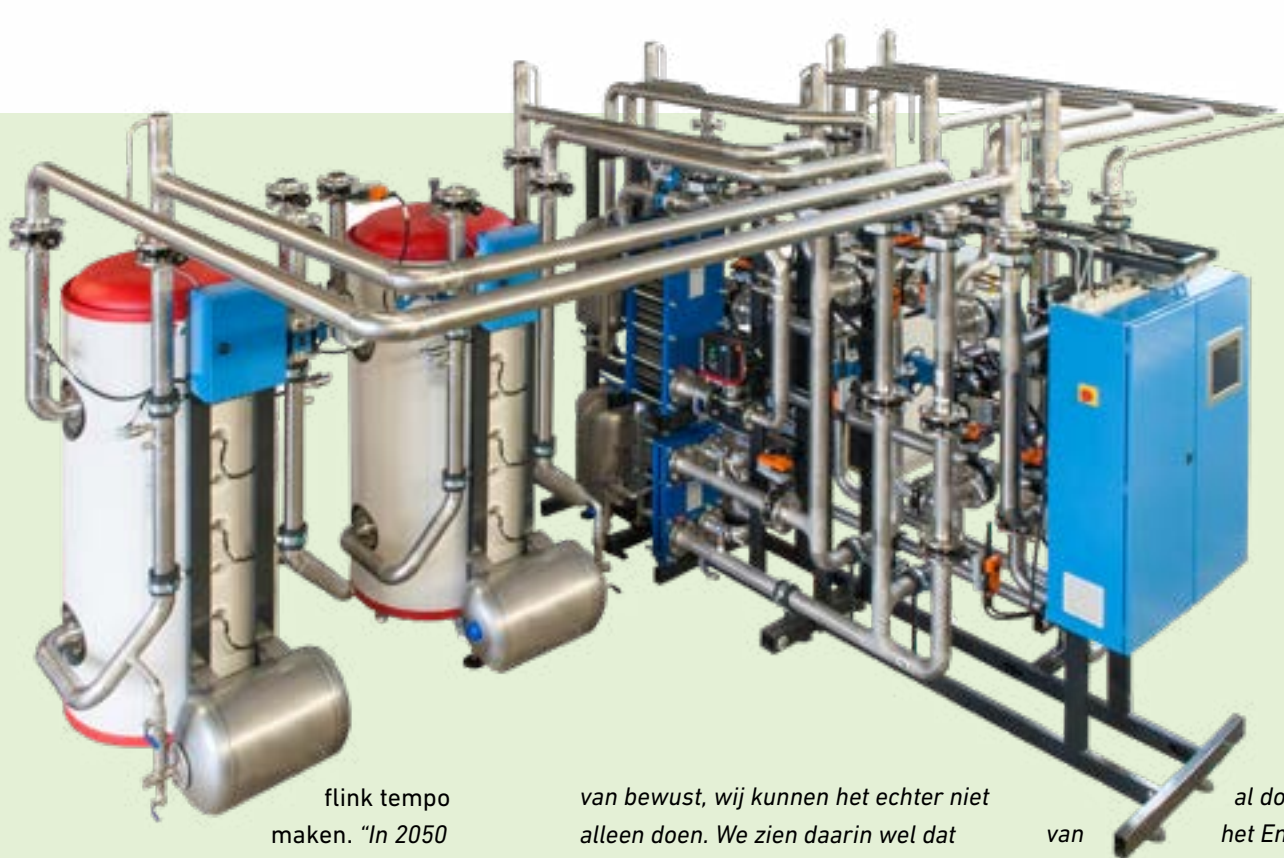
Integrale gebiedsoplossingen bieden 1+1=3

Welke duurzame mogelijkheden er voor Wellsius in het verschiet liggen, daar hebben de heren zeker ideeën over. Kok zegt over de toekomstplannen van Wellsius: *“De warmte en koude-oplossingen staan nog in de kinderschoenen, niet qua techniek en wat we doen, maar qua gewinning en bekendheid. Van het lokaal opwekken van energie in heel Nederland naar meer regionale en lokale, decentrale energie. Daar past een energieleverancier bij die*

decentraal werkt. Het ligt voor de hand dat je vanuit die kracht andere, minder voor de hand liggende, dingen op het gebied van duurzaamheid aan elkaar verbindt. Bijvoorbeeld in een buurt kijken wat daar nodig is, niet alleen warmte en koudeopslag maar ook stroom opwekken. Kijken naar hoe kunnen we dat logisch aan elkaar verbinden? Komen tot integrale gebiedsoplossingen en of gebouwoplossingen uitgaande van 1+1=3. Dan kun je denken aan opwekken van lokale elektriciteit, grootschalig in kleine projecten. Maar als je dat integreert dan kun je veel meer bereiken. Denk aan bijvoorbeeld laadoplossingen in een wijk, opwekken van energie in een wijk en dat combineren met warmte en koude-opwekking in de wijk. Juist voor de gebruikers is dit interessant.” Dat klinkt veelbelovend, zou dat ook iets zijn voor lokale energie coöperaties? Kok geeft aan dat dat wellicht in de toekomst een mogelijkheid is, maar dat dat nog wel op een ander niveau zit. *“Je zou er wel aan kunnen denken, maar laat de techniek nog maar even bij ons liggen dan. In de toekomst gaat dit meer voor de hand liggen. We zijn ons bewust van de positie als nutsleverancier, daar past ook een vorm van verantwoordelijkheid in die juist wel in een coöperatie past”,* besluit hij.

Grote opgave verduurzaming

Ook voor de sector als geheel staan er interessante ontwikkelingen voor de deur. Slieker schetst door de vraag naar woningen en de verduurzamingseisen vanuit de overheid een beeld van vooral

flink tempo maken. "In 2050 moeten alle gebouwen in Nederland energieneutraal zijn. Dat betekent een tempo van 300.000 woningen per jaar energieneutraal maken. Die kunnen niet allemaal hetzelfde worden vanwege de individuele verschillen. Dus de ene los je op met een WKO, de andere met losse warmtepomp of een warmte-unit. Het vraagt ook om maatwerk, dus er ligt een enorme uitdaging om dat voor elkaar te krijgen. We werken met man en macht om dat in de sector zoveel mogelijk samen te doen, daar is het fonds ook een belangrijke partner in. We moeten hier samen in gaan groeien. Ook met het lokaal en duurzaam opwekken, ook daar zal innovatie moeten plaatsvinden." Kok vult hem aan met welke obstakels er op die weg liggen. "Kijk, we zijn in Nederland erg gewend om te kijken sec naar vervanging van gas. Dat is niet logisch, we gaan ook niet op zoek naar één vervanger van een warmtekotel. Wat het daarbij lastig maakt is dat de energiesector en de overheid het niet zo gewend zijn om iets snel te vermarkten en snelheid te maken om iets tot een succes te brengen. Dat maakt het lastig. Wij zijn ons er wel

van bewust, wij kunnen het echter niet alleen doen. We zien daarin wel dat de markt de urgentie nog niet boven water heeft. Er wordt nog veel tijd besteed aan het zoeken naar centrale oplossingen." Hij blikt daarbij terug in de recente geschiedenis. "Voor de oorlog bestonden er ook verschillende lokale gasnetten met drie verschillende soorten gas in een stedelijk apparaat. Dat is toen uiteindelijk omgevormd tot een soort, waarbij we allemaal naar Groningengas gingen. We moeten juist af van dat centraal denken, het durven om keuzes te maken, iedere regio verdient een eigen aanpak, zowel maatschappelijk als technisch."

Wie gaat dat betalen?

Het brengt ons op de discussie over de kosten van de energietransitie, en wie die moet betalen. Slieker zegt daarover: "De bewoner is nu gewend aan een gasaansluiting en die moet door de regelgeving rond de energietransitie dan nu een nieuwe installatie aanschaffen. Dan praat je over 30 tot 50 duizend euro investering voor eigen woning. Dat maakt het lastig, simpelweg omdat velen dit niet kunnen financieren. En dat brengt je bij de vraag wie gaat dit betalen? Wat wij nu

al doen met de hulp van het Energiefonds, de mogelijkheid bieden dat wij de installatie daar plaatsen en bewoners niet vooraf hoeven betalen, dat helpt daar enorm in. We nemen een enorme financiële drempel vooraf weg en de bewoner betaalt voor het gebruik. Daar zit uiteindelijk de grote uitdaging, hoe krijgen we iedereen zover? Woningbouwcoöperaties zullen het voor hun woningvoorraad uiteindelijk wel moeten doen, vanwege de nieuwe regelgeving. Maar wat te doen met woningeigenaren met eengezinswoningen die gebundeld zijn in VVE's, die dat op eigen kosten moeten gaan financieren? Daar zijn allerlei programma's voor nodig, die dat mogelijk moeten maken en mensen hiermee kunnen helpen. Daar ligt echt nog wel een uitdaging." Kok: "Het geeft indirect antwoord op de vraag over welke maatschappelijke blokkade hier zit. Je bent genooddaakt om een grote investering voor je woning te doen, maar gaan mensen dit ook daadwerkelijk doen? Misschien is het Energiefonds nu niet de partij die hierin iets kan betekenen, maar wellicht is er in de toekomst daar wel een rol voor jullie."

Vervolgfinancieringen bij het Energiefonds:

3 ORGANISATIES AAN HET WOORD

In 2021 keurden wij in totaal zeventien nieuwe leningen en investeringen goed. Een derde deel hiervan was een vervolgfinanciering aan een organisatie of onderneming die al eerder gefinancierd was door het Energiefonds. Benieuwd naar hun beweegredenen en een update over de stand van zaken bij hun projecten, spraken wij met [Coöperatie Enschede Energie, Agro Energie Hardenberg](#) en [Cooll Sustainable Energy Solutions](#) over waarom ze terugkeerden naar het fonds. Een gesprek over meters maken, ambities en goede relaties.

Zonne-projecten van Enschede Energie

De coöperatie Enschede Energie realiseert zonneprojecten op bedrijfsdaken. De zonne-energie die daarmee wordt opgewekt levert de coöperatie vervolgens terug aan de bedrijven en aan haar leden. Het Energiefonds leverde al eerder een bijdrage aan Enschede Energie. De coöperatie heeft met die financiering tot nu toe negen projecten gerealiseerd met een vermogen van 1,2 MW. Maar Enschede Energie is een bezige bij en zette ondertussen 13 nieuwe projecten op. Daarom verschaftte het fonds een vervolffinanciering in de vorm van een lening van 1,9 miljoen euro. Pieter van der Woude, projectcoördinator bij Enschede Energie, licht hun motivatie toe. "Wij willen duurzame projecten opzetten in Enschede op een coöperatieve manier. Dit betekent dat de zonnedaken van, voor en door Enschedeërs gerealiseerd zijn." Dat is lokale betrokkenheid ten top en die blijkt nu op veel enthousiasme te kunnen rekenen, getuige ook de wachlijst van leden en vele nieuwe daken die beschikbaar gekomen zijn. Enschede Energie greep de kans met beide handen aan en breidde uit. Van der Woude: "Met de vervolffinanciering hebben we de mogelijkheid om nieuwe zonnedakprojecten in Enschede te kunnen financieren". Waarvan akte in 2021.

Biogas, duurzame elektriciteit en warmte door vergisting bij Agro Energie Hardenberg

Even verderop treffen we Seine Roelofs van Agro Energie Hardenberg (AEH), die met inmiddels vijf mest covergisters biogas produceert. Het biogas wordt via twee warmtekrachtkoppelingen omgezet in duurzame elektriciteit en warmte en daarnaast via een opwerkinstallatie omgezet in 7,2 miljoen m³ groengas. De opgewekte elektriciteit en warmte worden ook gebruikt voor intern stroomverbruik en verwarming van de installatie. De reststroom en het groengas worden ingevoerd op het lokale net. In 2019 verstrekte het fonds al een achtergestelde lening aan Agro Energie Hardenberg voor de uitbreiding met een extra covergister, scheidingstechniek en een groengas opwerkinstallatie. De zaken gaan voorspoedig en zodoende stond in 2021 een volgende uitbreiding op het wensenlijstje. Seine Roelofs, directeur AEH: "AEH heeft een grote biogasinstallatie waar circa 100.000 ton mest per jaar en 50.000 ton cosubstraten in gaan. Cosubstraten zijn organische restproducten uit de voedings- en genotmiddelenindustrie en diervoerindustrie die vergist/gefermenteerd worden. We hadden oorspronkelijk een vergunning om 36.000 ton input te mogen verwerken. Een paar jaar geleden hebben we een vergunning gekregen om 200.000 ton input te mogen verwerken en ook om groen gas op het aardgasnetwerk te mogen leveren. Na ons eerste project hebben we in 2020 besloten om er een tweede gasopwerkingsinstallatie bij te plaatsen met dezelfde capaciteit en om een extra vergister bij te plaatsen. Die laatste uitbreidingen werden wederom gefinancierd door Rabobank en het Energiefonds." Wij verstreken een achtergestelde lening van 500.000 euro voor dit nieuwe project.

De superrendementsketel van Cooll

Ook werd er in 2021 geïnvesteerd in bedrijven die werken aan energiebesparing of die zorgen voor de opwek van hernieuwbare energie, of door technologische innovatie bijdragen hieraan. Vernieuwer Cooll Sustainable Energy Solutions valt in die laatste categorie en kon rekenen op een nieuwe investering vanuit het fonds. Stefan van Uffelen, CEO van Cooll zegt over zijn bedrijf: "Cooll bouwt dé opvolger van de HR-ketel, namelijk een superrendementsketel, ook genaamd SuperHybrid. Deze warmtepomp werkt op aardgas en is met een minimale aanpassing in staat ook te werken op (groen) biogas of (groen)waterstofgas. De warmtepomp kan op dezelfde plek als de HR-ketel gemonteerd worden en wordt op het bestaande leidingwerk aangesloten. Er is slechts een minimale toename in energieverbruik. Met deze warmtepomp wordt minimaal 30% gas bespaard én 30% minder CO₂ uitgestoten. De warmtepomp is bij uitstek geschikt voor de wat oudere woningen die met hoge temperatuur worden verwarmd. Er is dus geen dure verbouwing nodig om toch op CO₂-uitstoot te kunnen besparen." Een fijne vooruitgang die de energietransitie verder gaat helpen. Maar om de laatste ontwikkelingsstap vóór de marktintroductie te kunnen doen was vervolgfianciering nodig, en die kregen zij vanuit het fonds in de vorm van een investering van bijna 78.000 euro.

Hoe gaat het nu?

We zijn benieuwd naar de resultaten van de verschillende projecten en welke ontwikkelingen ze ondertussen hebben doorgemaakt. Bij Agro Energie Hardenberg loopt het voorspoedig geeft Seine Roelofs aan: "Met de bouw van de tweede gasopwerkingsinstallatie en een extra vergister zijn we al in mei 2020 gestart. Begin 2021 is de vergister in bedrijf genomen en in april 2021 is de 2e gasopwerkingsinstallatie in bedrijf genomen. Met de extra vergister erbij kan de totale productie aan groene energie (ca. 1.500 kWh/h stroom en 1.000 m³/h groen gas), die goed is voor ruim 5.000 huishoudens, vlot worden geproduceerd en de 2e gasopwerkingsinstallatie draait vanaf begin mei probleemloos. Het doel van het uitbreidingsproject is daarom al volledig gehaald." Ook bij Cooll worden concrete stappen gezet. Stefan van Uffelen zegt hierover: "Afgelopen winter werd de warmtepomp getest in vijf woningen in XXX. In de winter van 2022-2023 worden er een vijftigtal geplaatst waarna de productie wordt opgeschaald naar honderd- en duizendtallen in de komende jaren. Het uiteindelijke doel van Cooll is een wereldwijde technologieleverancier te worden van onze warmtepomp technologie." Dat geeft hun ambitie een boost zo blijkt. Van Uffelen vervolgt: "Met onze technologie kunnen wij de opwarming van de aarde helpen tegengaan. Ons product is specifiek geschikt voor woningen of woningeigenaren die niet de middelen hebben om een dure verbouwing of isolatiemaatregelen te nemen, maar wel een bijdrage willen leveren aan het tegengaan van klimaatverandering. Onze warmtepomp verdient zich ruim binnen de economische levensduur terug, net als zonnepanelen." Ook Enschede Energie is enthousiast over hun voortgang. Pieter van der Woude: "Er zijn inmiddels vier zonnedaken gefinancierd. Voor de komende maanden gaan we ongeveer tien zonnedaken extra realiseren en maken dan dus gebruik van de financiering vanuit het fonds. Over een jaar hopen we meer dan 10.000 zonnepanelen geïnstalleerd te hebben. Hiermee wekken we genoeg duurzame stroom op voor ruim duizend huishoudens!" Mooie en positieve resultaten die veel beloven voor de toekomst van duurzame energie in Overijssel.

Terug naar het fonds voor nieuwe investeringen

Alle drie de organisaties keerden voor hun nieuwe investeringen in de projecten terug naar het fonds. We zijn benieuwd wat daaraan ten grondslag ligt. Pieter van der Woude van Enschede Energie kan er kort over zijn: "Inmiddels is een groot deel van deze vervolfinanciering ingezet voor nieuwe coöperatieve zonnedaken. Aankomende zomer verwacht de coöperatie 25 zonnedaken gerealiseerd te hebben met een totaalvermogen van 4,1 MW. Deze zonnedaken leveren genoeg stroom op voor ruim 1100 huishoudens. Jullie maken het ons mogelijk om met gunstige voorwaarden een zonnedakproject te realiseren. Hierdoor kunnen we onze leden laten profiteren van duurzame projecten." Bij Agro Energie Hardenberg speelde ook mee dat de lening van het fonds als hefboom werkt voor andere financiers. Seine Roelofs legt uit: "Voor de vervolfinanciering hebben we ook het Energiefonds gevraagd omdat een lening vanuit het fonds door de bank wordt beoordeeld als eigen vermogen van Agro Energie Hardenberg. Dat maakte de financiering met de Rabobank een stuk gemakkelijker en sneller. Door de vervolfinanciering

van het Energiefonds kwam zo de totale financiering erg vlot en probleemloos tot stand," besluit hij. Bij Cooll speelden ook andere factoren mee naast de financiering zelf. Stefan van Uffelen geeft aan de actieve rol van het fonds erg fijn te vinden. "Het Energiefonds heeft ons al in de eerste ronde gefinancierd en wilde in de tweede ronde weer bijdragen naast de andere financiers. Wij hebben actieve ondersteuning vanuit het fonds doordat zij een plek in onze raad van advies hebben en er frequent contact is over de voortgang en financieringsbehoefte. Daarbij, het fonds heeft een groot netwerk van financiers en brengt ons in contact met partijen voor de derde ronde financiering om de productie op te kunnen schalen."

Het is goed om te horen dat het fonds meer functies heeft dan alleen die van financier en dat we vaak partner zijn voor organisaties die op weg zijn naar meer duurzame energieproductie en energiebesparing en technologische ontwikkeling op dit gebied. Het stemt ons hoopvol over en positief voor de toekomst. Samen komen we verder, met veel nieuwe energie.

al 10 jaar nieuwe

In 2022 bestaat ons fonds 10 jaar, een mooi lustrum wat we een heel jaar lang zullen vieren. Als voorproefje hiervan alvast 10 jaar Energiefonds in 10 keer beeld en verhaal.

2013

Het eerste grote biomassaproject dat het

Energiefonds financiert is de fabriek van [Empyro](#), in combinatie met een participatie in moedermaatschappij BTG BioLiquids te Hengelo. Ze produceert olie uit biomassa (houtsnippers) door middel van pyrolyse. Bij deze techniek vindt verhitting plaats zonder toevoeging van zuurstof. De geproduceerde pyrolyse-olie wordt verstuikt in de ketels van de productiefaciliteit van FrieslandCampina in Borculo en de warmte die bij het proces vrijkomt, wordt gebruikt in het productieproces van de naastgelegen fabriek van AkzoNobel. Het fonds had een participatie in Empyro en heeft haar aandeel inmiddels verkocht aan Twence. Het fonds participeert nog steeds in BTG-BTL, dat inmiddels ook pyrolyse-installaties hebben staan in Finland en Zweden.

2015

[PV Energie Finance Holding/Zonnegilde](#)

is het eerste grote zon-PV project waar het Energiefonds al vanaf de conceptfase betrokken is. Zonnegilde realiseert middelgrote zonne-energie-installaties op bedrijfsdaken in de provincie. Dankzij een lening en een investering van het fonds kan Zonnegilde twaalf zonneprojecten starten. Later vormt het fonds de hefboom voor meer financiering door de BNG en Triodos Bank, een mooie pioniersrol.

2017

In 2017 levert het fonds haar eerste

belangrijke bijdrage aan de financiering van een warmtenet. [Warmtebedrijf Hengelo](#) gebruikt de restwarmte van de fabriek van AkzoNobel om woningen en bedrijven in Hengelo van warmte te voorzien. In de daaropvolgende jaren worden er 2 nieuwe warmtecentrales gerealiseerd. In 2020 draagt het fonds haar aandelen in het warmtebedrijf over aan Ennatuurlijk, die het beheer en de exploitatie hiermee zelfstandig voortzet.

2012

Oprichting van Energiefonds

Overijssel op 7 november 2012 en start met verduurzaming van **woningcorporaties** in Overijssel. Resultaat: er werden in totaal bijna 15.000 woningen verduurzaamd. Een vliegende start.

2014

Op het gebied van infrastructuur

en opslag financiert het fonds in dit jaar [OrangeGas](#). Zij voorzien Overijssel hiermee van tien nieuwe tankstations voor groengas, waarmee het aantal vulpunten in Overijssel verdubbelt. Groengas wordt gemaakt van biogas, dat wordt verkregen uit gft-afval, rioolwater en mestvergisting. Op 19 februari 2015 opende Eddy van Hijum, gedeputeerde van de provincie, in Kampen het eerste tankstation.

2016

In 2016 financiert het fonds met een lening en een

participatie een bio-WKK (warmtekrachtkoppeling) voor [Brouwer Biocentrale](#), die biomassa verwerkt voor energie- en stoomproductie. De gebroeders Brouwer zetten deze in voor stroomlevering aan FrieslandCampina. De overige elektriciteit wordt terug geleverd aan het net. De restwarmte wordt ingezet voor diverse andere toepassingen, zoals het drogen van aardappelsnippers voor de diervoederindustrie. Met de biocentrale is FrieslandCampina volledig van het gas af!

energie

2019 De warmtepomp van [Cooll Sustainable Energy Solutions](#) is een echte innovatie. Als één-op-één vervanger van de HR-gasketel in bestaande woningen, kan deze met zowel hoge als lage temperatuurverwarming gecombineerd worden. De warmtepomp wordt aangedreven door gas (of straks waterstof) en onttrekt warmte aan de buitenlucht waardoor 30 tot 50% gas wordt bespaard en de uitstoot van CO₂ met 30 tot 50% wordt gereduceerd. Kenmerkend voor Cooll is dat dit gebeurt zonder toename van stroomverbruik. In 2019 participeert het fonds in dit disruptieve bedrijf om de introductie op de markt te versnellen.

2021 In 2020 lanceert het fonds in samenwerking met de provincie en Natuur en Milieu Overijssel de [LEI-F](#), ontwikkelfinanciering en expertise voor lokale energie-initiatieven. In 2021 zijn de eerste LEI-F financieringen een feit. Lokale energie coöperaties Enschede Energie en Natter Zuna brengen met deze lening hun duurzame energieplannen naar een volgende fase.

2022 Alvast een klein doorkijkje naar het eerste jaar van ons volgende lustrum. In de Koekoekspolder is een groep tuinders bezig om de regio vergaand te verduurzamen en het gebruik van fossiele brandstoffen terug te dringen. In [Geo KKP](#) worden tuinbouwkassen verwarmd met duurzame warmte uit de diepe aarde, zogenaamde aardwarmte. De eerste energiebron hiervoor werd in samenwerking met de provincie Overijssel gefinancierd, de tweede bron komt eraan, mede door financiering van het Energiefonds.

2018 De spannings-frequentie op het elektriciteitsnet gelijk houden is van levensbelang voor netbeheerders, deze mag niet te veel schommelen. Hiervoor ontwikkelde [S4 Ancillary Services](#) het KINEXT-vliegwielsysteem, een combinatie van accu's en een vliegwiel. Bij langdurige frequentieafwijkingen schakelen de accu's in. Zo kan elektriciteit uit nieuwe, duurzame energiebronnen gelijkmatig aan het net geleverd worden. Het fonds boekte in 2018 zowel een lening voor als een participatie in het bedrijf uit.

In 2018 gaat het beheer van het Energiefonds ook over van ASN Bank naar [StartGreen Capital](#). StartGreen is al vanaf de start van het fonds betrokken voor de investeringen die het Energiefonds doet.

2020 In juni 2020 verwerft het fonds samen met [Blauwvinger Energie](#) met een lening van het ASN Groenprojectenfonds, de aandelen in het Bomhofsplas zonproject bij Zwolle. Het park is het grootste drijvende zonnepark in Europa en zelfs buiten Azië, een unicum in de wereld van solar in Nederland. Het zonnepark ligt op een zandwinplas waaruit nog actief zand gewonnen wordt. Met Blauwvinger als lokale aandeelhouder kunnen Zwollenaren en andere geïnteresseerden een aandeel in het park kopen. En de opgewekte duurzame energie gaat naar zo'n 7.200 huishoudens in Zwolle. Een spectaculair voorbeeldproject met een zonnige toekomst.

Portefeuilleoverzicht per 31 december 2021

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties (€)	Leningen (€)			Totaal (€)
			Convertible	Junior	Senior	
Aardwarmtecluster I KKP B.V.	Warmte				8.220.124	8.220.124
ABC-KROOS B.V.	Overige	535.000				535.000
Agro Energie Hardenberg B.V.	Biomassa			2.112.500		2.112.500
AmperaPark Projects One B.V.	Zon				1.000.000	1.000.000
BeGreen Overijssel B.V.	Biomassa	246.001				246.001
Bio KKP B.V.	Biomassa				2.416.640	2.416.640
Biogas Hoge Hexel B.V.	Biomassa				979.069	979.069
Biogas Netwerk Twente	Biomassa				1.300.000	1.300.000
Boeren met Zon B.V.	Zon				277.998	277.998
Broekhuis Koegas B.V.	Biomassa				753.750	753.750
Brouwer Biocentrale B.V.	Biomassa	900.001			1.790.000	2.690.001
BTG Bioliquids B.V.	Biomassa	987.486	65.138			1.052.625
Cogas Duurzaam B.V.	Biomassa				883.332	883.332
Condor Energy B.V.	Zon				2.535.297	2.535.297
CONZ Duurzame Energie B.V.	Zon	25	111.029			111.054
Cool Sustainable Energy Solutions B.V.	Energiebesparing		1.207.266			1.207.266
Coöperatieve Vereniging 'Lutten Levert' U.A.	Zon				1.026.923	1.026.923
Dakstroom B.V.	Zon				1.350.942	1.350.942
Duurzaam Energiebedrijf Enschede	Zon				2.632.504	2.632.504
Duurzaam Ontwikkelmaatschappij Enschede B.V.	zon	25	203.214			203.239
Duurzame Energieprojecten Zwolle B.V.	Zon		85.066			85.066
Duurzame Zekerheid Unive 1 B.V.	Zon				5.000.000	5.000.000
Endona Projecten B.V.	Zon				1.902.927	1.902.927
Endona Torenallee B.V.	Zon				1.450.000	1.450.000
Energie Salland West B.V.	Zon		55.000			55.000
Energiecoöperatie Rijssen U.A.	Zon				923.077	923.077
EPS Zwolle B.V.	Zon				3.263.559	3.263.559
Gemeente Almelo	Energiebesparing				198.750	198.750
Groengas Kampen B.V.	Biomassa				771.223	771.223
Groengas Twenterand B.V.	Biomassa				1.038.601	1.038.601
Hamarpa Energy II B.V.	Zon				1.544.218	1.544.218
Holding Zonnepark PV3 B.V.	Zon	82.905	2.821.311			2.904.216
Investeer In Energie B.V.	Zon				6.455.782	6.455.782
Last Groene Energie B.V.	Biomassa			200.000	1.320.000	1.520.000
Maatschap Biogas I	Biomassa				958.334	958.334
N.V. Deventer Ontwikkelingsmij Sportcomplexen	Energiebesparing				636.992	636.992
NTP Energie B.V.	Energiebesparing				1.177.914	1.177.914
Oonze Energie B.V.	Zon	25	195.368			195.393
OrangeGas Overijssel B.V.	Opslag & Infrastructuur			220.000	933.590	1.153.590
PM Investment B.V.	Zon	235.054			4.142.090	4.377.144
Pure Energie Zon - Vroomshoop B.V.	Zon				1.596.000	1.596.000
PV Energie Finance Holding B.V.	Zon	771.431			6.697.352	7.468.783
PV Energie Finance Holding II B.V.	Zon	1.453.471				1.453.471

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties (€)	Leningen (€)			Totaal (€)
			Convertible	Junior	Senior	
R.K. Woningstichting Ons Huis	Energiebesparing				7.105.000	7.105.000
Rc Panels B.V. en Rc Panels Holding B.V.	Energiebesparing			1.200.000		1.200.000
Reggestroom B.V.	Zon				684.038	684.038
S4 Ancillary Services I B.V	Opslag & Infrastructuur	2.600.001			2.256.000	4.856.001
Slim Opgewekt Overijssel B.V.	Zon	250.001				250.001
St Wetland Wonen Groep	Energiebesparing				2.370.000	2.370.000
St. Wonen Delden	Energiebesparing				540.000	540.000
St. Woonconcept	Energiebesparing				2.290.000	2.290.000
Stichting DeltaWonen	Energiebesparing				8.300.000	8.300.000
Stichting Hogeschool VIAA	Energiebesparing				5.831.581	5.831.581
Stichting Mijande Wonen	Energiebesparing				3.680.000	3.680.000
Stichting Openbare Primair Onderwijs Hof van Twente	Energiebesparing				950.000	950.000
Stichting Viverion	Energiebesparing				3.570.000	3.570.000
Stichting Welbions	Energiebesparing				17.860.000	17.860.000
Triple Groen Overijssel B.V.	Zon				6.450.127	6.450.127
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Warmte				2.962.500	2.962.500
Waterlinzen-IP B.V.	Overige	41				41
Waterschap Vechtstromen	Biomassa				10.000.000	10.000.000
WDP N.V.	Zon				2.266.670	2.266.670
Wellsius Overijssel Fund B.V.	Warmte				3.000.000	3.000.000
Wocozon Nederland B.V.	Zon				2.113.530	2.113.530
Woningcorporatie Salland Wonen	Energiebesparing				3.860.000	3.860.000
Woningstichting de Woonplaats	Energiebesparing				8.010.000	8.010.000
Woningstichting Domijn	Energiebesparing				10.750.000	10.750.000
Woningstichting Openbaar Belang	Energiebesparing				1.800.000	1.800.000
Woningstichting Rentree	Energiebesparing				2.920.000	2.920.000
Woningstichting SWZ	Energiebesparing				5.382.000	5.382.000
Woonbedrijf leder1	Energiebesparing				1.650.000	1.650.000
Woonconcept Energie B.V.	Zon				1.662.468	1.662.468
Zonnepark PV3 B.V	Zon			11.394.864		11.394.864
Zonneweide Hessenpoort B.V.	Zon				4.679.510	4.679.510
Zonnepark Noordmanshoek B.V.	Zon				4.680.000	4.680.000
Zunnwille B.V.	Zon		180.000			180.000
Impairments/Voorzieningen	Energiebesparing				5.382.000	5.382.000
Woonbedrijf leder1	Energiebesparing				1.650.000	1.650.000
Woonconcept Energie B.V.	Zon				1.725.000	1.725.000
Zonnepark Noordmanshoek B.V.	Zon				4.680.000	4.680.000
Zonnepark PV3 B.V	Zon			14.602.125		14.602.125
Zonneweide Hessenpoort B.V.	Zon				5.322.149	5.322.149
Zunnwille B.V.	Zon		180.000			180.000
Impairments/Voorzieningen		(785.042)		(107.186)	(74.764)	(966.992)
Totaal		7.276.425	4.923.393	15.020.178	192.725.647	219.945.643

Dien jouw idee in en profiteer van expertise en financiering

Ben jij op dit moment bezig met een vernieuwend product of idee op het gebied van energie?

Energiefonds Overijssel en Oost NL zijn de 'Versneller Energie Innovaties Overijssel' gestart om jou hierbij te helpen met financiële middelen, een netwerk en expertise. De Versneller biedt dus de uitgelezen mogelijkheid om jouw energieproduct of -idee naar de markt te brengen.

Interesse? Contact Radboud Dood, Investment Manager Innovatie op 06-52 08 69 35 of via radboud.dood@energiefondsoverijssel.nl

Meer weten? Bezoek onze website voor alle informatie:
www.energiefondsoverijssel.nl/veio/

al 10 jaar nieuwe energie

www.energiefondsoverijssel.nl